

Универзитет у Источном Сарајеву

Правни факултет Пале

Комисија за писање извјештаја

Сенату Универзитета у Источном Сарајеву

- Посредством Научно-наставног вијећа Правног факултета –

Извјештај

Комисије за писање извештаја за избор наставника у звање редовног професора за ужу научну област Кривично право и Кривично процесно право (ужа образовна област Кривично право и кривично процесно право)

Пале, 12.11.2020. године

Универзитет у Источном Сарајеву

Правни факултет, Пале

Комисија за писање извештаја

Сенату Универзитета у Источном Сарајеву
- Посредством Научно-наставног вијећа Правног факултета –

Одлуком Научно-наставног вијећа Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву број: 1583/20 од 21.10.2020. године, именована је Комисија за писање извештаја за избор наставника у звање редовног професора за ужу научну област Кривично право и Кривично процесно право (ужа образовна област Кривично право и кривично процесно право) у саставу:

1. Академик др Миодраг Симовић, редовни професор, предсједник,

Научна област: Друштвене науке

Научно поље: Право

Ужа научна област: Кривично право и Кривично процесно право

Датум избора у звање: 05.02.2004 . године

Универзитет: Универзитет у Бањој Луци

Факултет: Правни факултет

2. Др Бранислав Симоновић, редовни професор, члан,

Научна област: Друштвене науке

Научно поље: Право

Ужа научна област: Кривично право и Кривично процесно право

Датум избора у звање: 16.11.2004 . године

Универзитет: Универзитет у Крагујевцу

Факултет: Правни факултет

3. Др Снежана Соковић, редовни професор, члан,

Научна област: Друштвене науке

Научно поље: Право

Ужа научна област: Кривично право и Кривично процесно право

Датум избора у звање: 24.03.2004 . године

Универзитет: Универзитет у Крагујевцу

Факултет: Правни факултет

На претходно наведени конкурс пријавила су се 2 (два) кандидата:

1. Урош (Душана) Пена,
2. Бранислав (Милоша) Јањетовић.

Пријава Уроша Пена је благовремена и уредна. Пријава кандидата Бранислава Јањетовића је благовремена, али је неуредна, односно непотпуна. Наиме, након прегледа приспјеле документације од поменутог кандидата, Комисија је уочила да недостају прилози који доказују:

- стручну спрему кандидата (основне студије, студије другог и трећег циклуса),
- избор у наставна или научна звања,
- проведено вријеме у предходном звању
- научну дјелатност кандидата,
- образовну дјелатност,
- стручну дјелатност кандидата.

Законом о високом образовању Републике Српске је предвиђено, чланом 77. став (1) тачка ђ) да " за редовног професора може бити биран кандидат који: 1) има проведен најмање један изборни период у звању ванредног професора, 2) има најмање осам научних радова из области за коју се бира објављених у научним часописима и зборницима са рецензијом, након стицања звања ванредног професора, 3) има најмање двије објављене књиге (научну књигу, монографију или универзитетски уџбеник) након стицања звања ванредног професора, 4) је успјешно реализовао менторство кандидата за степен другог или трећег циклуса и 5) има успјешно остварену међународну сарадњу са другим универзитетима и релевантним институцијама у области високог образовања. ", а што је кандидат дужан доказати по условима конкурса. С обзиром да је пријава кандидата Бранислава Јањетовића неуредна, односно непотпуна, услед недостајања доказа о испуњености услова прописаних чланом 77. став (1) тачка ђ) Закона о високом образовању Републике Српске – а који су прописани и конкурсом, то његова пријава није могла бити узета у разматрање, а да се не прекрше услови конкурса (у којом се јасно наводи: „непотпуне и неблаговремене пријаве неће се узети у разматрање“), што би водило дискриминацији осталих кандидата који су се пријавили на конкурс.

На основу прегледа конкурсне документације, а поштујући прописе, члан 77. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“ бр. 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16), чланове 148. и 149. Статута Универзитета у Источном Сарајеву и члан 38. Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву, Комисија за писање извештаја о пријављеним кандидатаима за изборе у звања, подноси следећи извештај на даље одлучивање:

ИЗВЈЕШТАЈ
КОМИСИЈЕ О ПРИЈАВЉЕНИМ КАНДИДАТИМА ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ

I ПОДАЦИ О КОНКУРСУ

Конкурс објављен: 30.09.2020. године, „Глас Српске“

Ужа научна/умјетничка област: Кривично право и кривично процесно право

Назив факултета: Правни факултет Универзитет у Источном Сарајеву

Број кандидата који се бирају: **1**

Број пријављених кандидата: **1**

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТИМА

Први кандидат

1. Основни биографски подаци

Име, средње име и презиме: Урош Пена

Датум и мјесто рођења: 31.10.1959. године Медна, Мркоњић град, Република Српска.

Установе у којима је био запослен:

1. Радна организација ТМК «Бараћи», Мркоњић Град
2. Републички секретаријат унутрашњих послова Босне и Херцеговине
3. Министарство унутрашњих послова Републике Српске
4. Дирекција за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине
5. Универзитет у Источном Сарајеву, Правни факултет, Пале
6. Савјет министара, Босне и Херцеговине

Звања/ радна мјеста:

1. Руководилац општих, правних и кадровских послова у РО ТМК «Бараћи», Мркоњић Град, од 1983-1988. године.
2. Командир полицијске станице, Мркоњић Град, од 1988-1992. године.
3. Шеф управно-правних послова у ЦЈБ, Мркоњић Град, од 1992-1993. године.
4. Шеф детаשמана РДБ Бања Лука, од 1993-1997. године.
5. Начелник одјељења криминалистичке полиције ЦЈБ Мркоњић Град, од 1998-2000. године.
6. Начелник ЦЈБ Мркоњић Град, од 2000-2002. године.
7. Замјеник министра унутрашњих послова Републике Српске, од 2002-2003. године.
8. Замјеник начелника управе за правне и кадровске послове МУП-а Републике Српске, од 2003-2004. године.
9. Начелник управе за полицијско образовање МУП-а Републике Српске, од 2004-2006. године.
10. Директор полиције МУП-а Републике Српске, од 2006-2010. године.
11. Замјеник директора Дирекције за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине, од 2010 – 2018. године.
12. Професор, Правни факултет, Универзитет Источно Сарајево, од 2018 – 2020. године
13. Савјетник Предсједавајућег Савјета министара Босне и Херцеговине, од 01.01.2020. године

Чланство у научним и стручним организацијама или удружењима:

1. Члан Удружења правника Републике Српске са сједиштем у Бањој Луци, од 2008. Године, и даље.
2. Члан Инатернационалне асоцијалције криминалиста са сједиштем у Бањој Луци, од 2008. године, и даље.
3. Члан асоцијације Директора полицијских агенција ЈИЕ, СЕПЦА, 2006-2010. године.

2. Стручна биографија, дипломе и звања

Оснвне студије (студије првог циклуса): Дипломирани правник

Назив институције: Правни факултет, Универзитет „Ђуро Пуцар Стари“

Мјесто и година завршетка: Бања Лука, 1982. године.

- Положен правосудни испит: СРБиХ, Републички секретаријат за правосуђе и управу, 1988. године.

Постдипломске студије (студије другог циклуса): Магистар правних наука

Назив институције: Правни факултет, Универзитет у Крагујевцу

Мјесто и година завршетка: Крагујевац, 2006. године.

Назив магистарског рада: „Нови концепт рада полиције у заједници и његова имплементација са освртом на Босну и Херцеговину“

Докторат (студије трећег циклуса): Доктор правних наука

Назив институције: Правни факултет, Универзитет у Крагујевцу

Мјесто и година завршетка: Крагујевац, 2008. године.

Назив дисертације: „Стратегије супротстављања криминалитету и концепт рада полиције у заједници“

Претходни избори у наставна и научна звања (институција, звање и период):

1. Универзитет Синергија, Факултет за безбједност и заштиту, доцент од 22.09.2008. године – на период од пет година.
2. Правни факултет, Универзитет у Источном Сарајеву, доцент од 11.02.2010. године.
3. Правни факултет, Универзитет у Источном Сарајеву, ванредни професор од 26.03.2015.године

3. Научна/умјетничка дјелатност кандидата

1. Радови прије првог и/или последњег избора/реизбора

(Навести све радове сврстане по категоријама)

Уибеници и монографије:

1. Урош Пена, Горан Амицић (коауторство), *"Полицијске операције"*, Висока школа унутрашњих послова Бања Лука, 2006. године, број страница 364, ISBN број: 978-99938-43-20-7; СР каталогизација: 351.74/.76.(075.8); COBISS.BIH-ID 429336.
2. Урош Пена *"Рад полиције у заједници и његова имплементација, са освртом на БиХ"*, Висока школа унутрашњих послова Бања Лука, 2006. година, број страница 371, ISBN број: 99938-43-15-6; СР каталогизација: 351.74/75(497.6); MFN= 003487.
3. Урош Пена, Миле Шикман- Горан Амицић (коауторски рад), *"Приручник за припаднике физичког обезбеђења"*, Удружење дефендолога РС, Бања Лука, 2006.

година, страна број 167; СР каталогизација 351.74/.75(035); МФН= 003635.

4. Урош Пена *“Стратегије супротстављања криминалитету и концепт рада полиције у заједници*, Висока школа унутрашњих послова, Бања Лука, 2008. година, ISBN 978-99938-43-27-6, 549 стр.
5. Урош Пена, Бранислав Симоновић, *„Криминалистика“* (уџбеник), Правни факултет Источно Сарајево, Источно Сарајево, 2010. године, 703 стр. СР 343.98 (075.8), ISBN 978-999 38 -57-18-1, COBISS.BH.-ID 1548 312.

Уџбеник Криминалистика писан је с намером да помогне студентима правних факултета и осталих високошколских установа где се криминалистика изучава као предмет. Конципиран је у овом обиму с циљем да обухвати проблеме који се јављају у пракси и да прикаже најновије тенденције у развоју криминалистике као науке. Верујемо да ће послужити свима који криминалистику примењују у свакодневном практичном раду. Стручно образовање правника-кривичара не може бити комплетно без знања криминалистике. И најбоље познавање закона није довољно за истраживање кривичних случајева у преткривичном или кривичном поступку или за пресуђење. Криминалистика као наука о чињеницама је основа за примену права на утврђено чињенично стање. Без правилног утврђивања чињеничног стања нема ни правилне примене права (ни материјалног ни процесног). За квалитетно предузимање доказних радњи није довољно само познавати законске норме, већ и криминалистичка правила о оптималним начинима поступања у појединим ситуацијама. На пример, без криминалистичких знања није могуће прибављати или вредновати исказ сведока или окривљеног. За правилно поступање са материјалним траговима неопходно је познавати методе фиксирања, вештачења, доказног вредновања. Једино криминалистика изучава како могућности тако и доказна ограничења појединих радњи. Судија у већу без познавања криминалистике не може правилно да одреди предмет вештачења, постави питања вештаку, критички процени примењене методе вештачења и добијене одговоре, не може да процени доказну вредност појединих чињеница или резултата вештачења. Према томе, криминалистика је неопходна не само оперативном раднику у преткривичном поступку, тужилоцу, већ и судији на главном претресу, судији у другостепеном поступку, браниоцу. Без познавања криминалистике није могуће правилно предузети доказне радње, установити чињенично стање, проценити доказну вредност примењених метода и добијених резултата, уочити слабости у чињеничном стању и наћи начине за њихово превазилажење.

Објективни значај криминалистике за образовање правника-кривичара још је више дошао до изражаја после најновијих промена кривичнопроцесног законодавства. Државни тужилац је постао руководилац преткривичног поступка а истражни судија је добио нова овлашћења и одговорности за поједине радње које су раније биле у надлежности полиције. Да би тужилац био стварни руководилац преткривичног поступка, неопходно је да буде оспособљен да у кривичним предметима усмерава и прати рад полиције, а то подразумева да добро познаје криминалистику.

На прелазу из једног века у други криминалистика се нагло развија и усавршава што су условиле значајне промене у сфери криминалног понашања (нпр., знатно повећање организованог криминалитета) и убрзање научно-технолошке револуције. Убрзаном напретку криминалистике допринели су пре свега компјутерска технологија и увођење савремених криминалистичко-техничких средстава, појава нових криминалистичко-аналитичких и регистрационих метода (компјутерске методе за анализу криминалитета, нпр., ГИС, методе профилисања личности учиниоца, савремене компјутеризоване базе података и трагова са могућностима упоредног претраживања итд.). ДНК вештачења су рутински поступци и свакодневна судска пракса што је повећало криминалистички значај биолошких трагова и захтеве за стручним вршењем увиђаја и

обезбеђивањем трагова. У полицијску праксу су уведени облици проактивног полицијског рада који су потиснули застарело реактивно вршење полицијских послова, чиме је унапређена криминалистичка превентивна делатност. Уведено је стратешко планирање, мултиагенцијски приступ проблемима који су у вези са криминалом, што је такође унапредило криминалистику и условило појаву нових облика организације, метода и начина поступања.

Циљ овог уибеника је да прикаже наведене технолошке и организационе промене како би допринео креирању модела савременог правника-криминалисте који ће примењивати (и у нашим условима пре или касније) многобројне и богате плодове технолошке револуције при откривању и сузбијању криминалитета у XXI веку.

6. Урош Пена, Наташа Сикимић, „Настанак и развој међународне полицијске сарадње“ (монографија), Интернационална асоцијација криминалиста, Бања Лука, 2011. године, 207 стр. СР каталогизација у публикацији Народна и универзитетска библиотека РС, Бања Лука, УДК:351.746/.749:343.3 343.85, ISBN 978-99955-691-2-9, COBISS.BH-ID 2240024.

Међународно кривично дјело и међународни извршиоци кривичних дјела по правилу се завршавају на нивоу националних криминалистичко-оперативних обрада. Спречавање и сузбијање криминалитета сасвим је могуће успјешно реализовати под условом да полиција реагује брзо, плански и систематично (начело брзине и оперативности). Успјешно провођење репресивне и превентивне дјелатности могуће је само ако у оквиру техничких и правних могућности може да се оствари брз и свеобухватан преглед о укупној проблематици. Оваква реализација тражи "захват на правом мјесту", без оклијевања, онда када организационе јединице не раде само једна поред друге, него ако се "црвене нити" полицијских акција сливају у један лијевак - једно централно мјесто.

У таквим условима међународна полицијска сарадња на сузбијању криминалитета постаје нужна. Њу чини неопходном и појава неких веома тешких и изузетно нехуманих деликата какав је, на примјер, тероризам. Терористички акти на међународном плану знатним дијелом се реализују путем отмица авиона, па сходно томе постоји стална сарадња између Интерпола и међународних организација за међународни саобраћај. Овај најопаснији међународни облик криминалитета нужно захтијева брже организовање, бољу опремљеност и коришћење савремене технологије рада у скоро свим полицијама свијета. Као излаз у таквим ситуацијама намеће се и потреба брзе и ефикасне сарадње између појединих територијално надлежних држава, односно њихових органа на чијем се подручју тренутно налазе извршиоци кривичних дјела. Нужно је да ова сарадња буде ослобођена формалности, уз коришћење најбржих средстава комуницирања и уз пуну оперативност и мобилност органа откривања оне земље у којој се криминалци тренутно налазе. У посљедњих неколико година активности Интерпола интензивирају се и проширују и у сферу кривичних дјела које представљају повреду међународних конвенција. Тако, и борба против тероризма одвија се у правцу спречавања дјела међународног тероризма, уз "сигурност да ће сви извршиоци таквих дјела бити изведени пред лице правде".

Борба против транснационалног организованог криминалитета се не може замислити без координисане сарадње полицијских и осталих органа за прогон и у тој сарадњи, свакако, партиципација су више држава. Међународна полицијска сарадња у задњем периоду добија на афирмацији и представља важан сегмент у сфери међународне сарадње, у правцу сузбијања не само класичног него и организованог криминалитета, у свим његовим формама и облицима.

Међународна реакција на проблеме супротстављања организованом криминалитету, великим дијелом, представља одговор на чињеницу да је организовани криминалитет глобални феномен и да криминалне организације злоупотребљавају свјетски систем финансија, међународне робне токове, савремене видове транспорта и комуникација, технолошка достигнућа и убрзан проток информација, робе, услуга и људи у криминалним активностима и легализацији криминалног профита. Из наведеног можемо закључити да рјешавање ових проблема захтијева висок степен међународне сарадње и координације у супротстављању овим негативним појавама, а рефлектовано на национални ниво захтијева инкорпорацију међународних правних аката из ове области у унутрашњи правни систем и активну партиципацију у раду међународних организација. Развијање модалитета међународне сарадње на оперативном и стратешком нивоу требало би да омогућују идентификовање, праћење и вредновање својине која је предмет конфискације, примјену мјера као што су замрзавање и запљена ради спречавања било каквог поступања, трансфера или одлагања нелегално стечене имовине и предузимање свих одговарајућих истражних радњи. Значај међународне сарадње у извршавању задатака који се постављају пред полицијску функцију расте, мада у мањој мјери него што јачају процеси глобализације и интернационализације криминалитета. Стога и међународне полицијске активности попримају карактер елемента пресудног за извршавање полицијског мандата.

Интернационална криминалистичка сарадња је неопходан захтјев времена у коме живимо и обављамо нашу полицијску професионалну дјелатност. Са ширењем и изградњом међународних односа овај облик сарадње све више добија на свом значењу. Овај надрегионални и интернационални развој све више избија у први план "полицијског рада", чему увелико доприноси технички, технолошки и либерални напредак човјечанства. Међународна сарадња држава у борби против криминалитета упоште, а посебно организованог криминалитета полази од међународних односа и политичке сарадње држава. Правни основ међународне сарадње је у унутрашњим правним прописима, односно уставним и законским рјешењима из области кривичног права, те у значајним међународним документима и конвенцијама. Основни циљ међународне сарадње је сузбијање и спречавање свих појавних облика криминалитета, а посебно организованог криминалитета. Ради остваривања тог циља државе морају да буду добро организоване и да синхронизовано дјелују, билатерално или мултилатерално, регионално или универзално, тако да извршилац кривичног дјела не може нигдје да се осјећа сигурним послје извршеног кривичног дјела. Због тога је ова монографија значајна како за полицијске службенике тако и за тужице, судије и одређена министарства у чијој је надлежности међународна полицијска сарадња.

Научни радови:

1. Васо Шкондић, Горан Амицић, Урош Пена (коауторски рад), „Едукација припадника физичког и техничког обезбјеђења и приватних детектива“, часопис Дефендологија, мај 2004, година VII, број 15-16; УДК: 343.123.12, 39-49 стр.
2. Урош Пена „Спречавање криминалитета са посебним освртом на рад полиције у заједници“, Зборник радова, међународно научно-стручно савјетовање криминалиста, Бања Лука, 17. и 18. новембар 2005. године, стр. 327-336; ISBN 9938-43-14-8;
3. Урош Пена „Неки правни и практични аспекти претресања“, часопис МУП-а РС

- Безбједност, полиција, грађани, број 01/05, стр. 170-178; Бања Лука 2005. године; ISSN 1840-0698; УДК: 343.146.
4. Урош Пена „*Неке специфичности начина извршења кривичног дјела разбојништва*“, часопис МУП-а РС Безбједност, полиција, грађани, број 02/05, стр. 252-262; Бања Лука 2005. године; ISSN 1840-0698; УДК: 343.712
 5. Урош Пена, „*Спречавање корупције у полицији Републике Српске*“, Зборник радова „Корупција и прање новца“, Интернационална асоцијација криминалиста, Сарајево, 2006. године.
 6. Урош Пена, „*Могући правци имплементације рада полиције у заједници у Републици Српској и БиХ*“, часопис МУП-а РС Безбједност, полиција, грађани, број 02/07, Бања Лука 2007. године; стр. 1183- 1200, ISSN 1840-0698, УДК: 351.74 (497.6).
 7. Шикман Миле, Пена Урош (коауторски рад) „*Тероризам и организовани криминалитет као изазови глобалној безбједности*“, Криминалистичке теме, Сарајево (2007), бр. 1-2/07: стр. 81-102; укупно 364 стр.; UDC 343.9 ISSN 1512-5505;
 8. Урош Пена, „*Општи услови за имплементацију новог концепта рада полиције у заједници*“, часопис Дефендологија, фебруар 2007. година X, број 19-20; Бања Лука, 2007, стр. 115-125; УДК: 351.74;
 9. Урош Пена, Бранислав Симоновић, „*Рад полиције у заједници*“, Округли сто International Police Executive Symposium, „Urbanization and Security“, Дубаи 2007. године.
 10. Урош Пена, Миле Шикман (коауторски рад), „*Сарадња полиције и тужилаштва у сузбијању криминалитета*“, Зборник радова "Спречавање и сузбијање савремених облика криминалитета", Криминалистичко полицијска академија, УДК: 343.123.12.(4), Београд, 2008. године, 7-29 стр.
 11. Урош Пена „*Савремене мјере и методе у превенцији криминалитета*“, Интернационална асоцијација криминалиста, Зборник радова "Примјена савремених метода и средстава у сузбијању криминалитета", Брчко 2008. година 560 стр.; ISBN 978-99938-874-2-3;
 12. Урош Пена, „*Међународноправни стандарди у превенцији криминалитета*“, Правна ријеч, Бања Лука (2008), бр. 15/2008: укупно 737 стр.; УДК: 343.911; ISSN 1840-0272;
 13. Урош Пена „*Превентивна улога полиције у локалној заједници*“, Зборник радова "Безбједност и заштита у Републици Српској и Босни и Херцеговини, стање и перспективе", Бања Лука (2008): укупно 422 стр.; СР 351.74/.76(497.6)(082); ISBN 978-99955-23-06-0; SOBIS.BH-ID 699672;
 14. Урош Пена, „*Савремене мјере и методе у превенцији криминалитета*“, Зборник радова „примјена савремених метода и средстава у сузбијању криминалитета“, Интернационална асоцијација криминалиста, Брчко 2008. године.
 15. Урош Пена, Миле Шикман, „*Организовани криминал у Републици Српској и Босни и Херцеговини, стање и мјере сузбијања*“, међународна конференција „Политика супротстављања организованом криминалу“, Београд 2008. године, Зборник апстраката 47-49 стр.
 16. Урош Пена, „*Технике стратешког планирања као дио полицијског рада у локалној заједници*“, Удружење дефендолога РС „Дефендологија“, Бања Лука 2008. године, стр. 53-67.
 17. Урош Пена „*Националне стратегије супротстављања појединим врстама криминалитета и њихова имплементација*“, часопис МУП-а РС Безбједност, полиција, грађани, број 01/09, Бања Лука 2009. године; стр. 69-89, ISSN 1840-0698,

УДК: 351.74 (497.6).

18. Урош Пена, „*Рад полиције у заједници као савремени концепт сузбијања криминалитета*“, Зборник радова „Савремени облици угрожавања безбједности и стратегије супротстављања“, Факултет за безбједност и заштиту, Бања Лука, 2009. године.
19. Урош Пена, Миле Шикман, „*Феноменолошка димензија организованог криминалитета*“, Правна ријеч, часопис за правну теорију и праксу, Правни факултет, Бања Лука, 2009. године, 519-539 стр.
20. Урош Пена, Бранислав Симоновић „*Однос јавног и приватног сектора безбједности у Босни и Херцеговини и Републици Српској*“, часопис МУП-а РС, Бања Лука, 2009. године, 17-39 стр.
21. Миле Шикман, Урош Пена, „*Прикривене операције и заштита од навођења на дјело, спорна рјешења и могући приједлози*“, Зборник радова „Право и форензика у криминалистици“, Криминалистичко полицијска академија, Београд, 2009. год.
22. Урош Пена, Горан Амићић „*Међународне интеграције у борби против тероризма*“, Зборник радова „Сузбијање криминала и европске интеграције“, Криминалистичко полицијска академија Ханс Зејдел фондација, Београд, 2010. године, 455-465 стр.

У раду се говори о политичким и професионалним аспектима дефинисања проблема тероризма, као полазној тачки у његовом рјешавању, те о израженој ескалацији тероризма и глобалне опасности коју он са собом носи, као и томе које су – у вези са борбом против тероризма – значајне активности на међународном плану предузете, прије свега кроз рад међународних организација. Међународна заједница супротстављању тероризма приступа на регионалној и глобалној основи.

Такав начин супротстављања тероризму реализује се путем међународних организација, глобалног или регионалног карактера. Фактички, упоредо са кривичноправним одређењем тероризма на нивоу националних законодавстава, проблем тероризма обухваћен је и међународним правом. Највећи допринос супротстављању тероризму на глобалном нивоу дају Уједињене нације, Европска унија и Интерпол, на шта ће бити указано у даљем тексту.

23. Урош Пена, Сикимић Наташа, „*Улога и значај Интерпола у међународној полицијској сарадњи*“, Зборник радова, „Међународна и национална сарадња и координација у супротстављању криминалних, Интернационална асоцијација криминалиста, Бања Лука 2010. године, 14-27 стр.

Међународне полицијске активности нису иновација новог доба глобализације. Историјски корјени међународне полиције датирају још од 19. вијека, ширењем националних држава. Кроз историју, међународне полицијске активности су формирале различите облике у остваривању различитих циљева. Уопште, историјски тренд је да полицијске институције постепено одбаце политичке полицијске задатке и да се фокусирају на јасне криминалистичке циљеве и да напредују у односу на тренутне и ограничене облике сарадње ка стварању трајнијих структурираних аранжмана сарадње. Међународне полицијске организације, уз широко међународно представљање нису биле формиране док полицијске институције нису постале довољно независне у односу на политичке центре својих националних држава како би функционисале као релативно независне професионалне бирократије. Када је овај структурални услов институционалне аутономије био испуњен, полицијске институције су почеле да сарађују преко граница својих националних држава, на основу заједничког схватања у погледу развоја и спровођења међународне криминалистичке сарадње. Дакле, облици међународне полицијске сарадње који су

током 19. вијека били орјентисани на заштиту успостављеног аутократског политичког режима, посебно на европском континенту, ће на крају довести до оснивања Међународне криминалистичко-полицијске комисије 1923. године, организација која је данас позната као Интерпол.

24. Урош Пена, Александар Миладиновић, „Етичност полиције као фактор корупције у полицији“, Зборник радова „Методологија изградње система интегритета у институцијама на сузбијању корупције“, Висока школа унутрашњих послова, Бања Лука, 2010. године, 101-121 стр.

Као један од главних фактора настанка и егзистирања корупције у полицији, констатује се недостатак етичности полиције, односно изостанак професионалне полицијске етике и међу полицајцима, и унутар (група) полицајаца, али такође и унутар саме полицијске организације. У раду се потенцира етичност полиције као фактор онемогућавања корупције у полицији, због чега се дају и приједлози у циљу фаворизовања полицијске етике, односно етичности полиције. Сходно томе, предлаже се потенцирање етичности током обуке и школовања нових припадника полиције, приликом пријема у службу, кодификовањем и промовисањем полицијског етичког кодекса...

25. Урош Пена, Александар Миладиновић, „Проблеми расвјетљивања разбојништва са кратком емпиријском анализом“, часопис МУП-а РС, „Безбједност, полиција, грађани“, број 1-2/10, Бања Лука 2010. године.

У раду су приказани конкретни проблеми расвјетљавања разбојништава, односно проблеми приликом откривања идентитета непознатих, најчешће маскираних, извршилаца разбојништава, проблем недостатка материјалних, а често и личних доказа код ових кривичних дјела, као и проблеми који се сусрећу приликом доказивања наведених кривичних дјела. С обзиром на то да се ова кривична дјела врше, најчешће, од стране непознатих и маскираних извршилаца, посебно је указано на тешкоће код откривања идентитета њихових извршилаца. Наведено је посматрано кроз (не)предузимање адекватних оперативно-тактичких мјера и радњи и истражних радњи од стране полиције.

У другом дијелу рада дат је кратак осврт – анализа извршених разбојништава на територији Бања Луке током 2009. године, уз анализу (иницијалних) индиција које су довеле до откривања (дијела) непознатих извршилаца ових кривичних дјела. С друге стране, анализирани су и преузете (одређене, не све) оперативно-тактичке мјере и радње које су довеле до прикупљања основа сумње у погледу конкретних лица након чега је дат критички осврт са препорукама за актуелно поступање по овим кривичним дјелима од стране полиције.

26. Урош Пена „Мјере сузбијања тероризма – унутрашњи ниво и међународни стандарди“, Зборник радова (Супротстављање тероризму , међународни стандарди правна регулатива) ВШУП, Козара, 2011. године, 189-203 стр.

Тероризам представља проблем који захтјева прилагођавање постојећег и изналажење адекватног одговора. Прије свега мисли се правног, односно кривичноправног и институционалног. Због тога се питање сузбијање тероризма мора посебно узети у обзир, при чему треба водити рачуна о међународним стандардима и њиховој имплементацији у домаћи правни оквир. Када је ријеч о мјерама сузбијања тероризма, поред њихове правне допуштености (законског одређења) неопходно је указати и на одређене принципе (опште и посебне) њиховог

предузимања, као и на неке криминалистичке стандарде. Свакако да је посебно важно напоменути стратегијске аспекте сузбијања тероризма, са освртом на Босну и Херцеговину, будући да су у БиХ донијета двије Стратегије, које представљају континуитет стратегијског дјеловања 2006-2013. година. Уз све то нужно је нагласити и најбитније међународне стандарде, као што су стандарди Уједињених нација, Европске уније и Интерпола у сузбијању тероризма. О наведеним тезама у раду ће бити више ријечи.

27. Урош Пена, Драган Митровић, „Међународно правна помоћ у кривичним стварима са освртом на контролисана испорука предмета“, Зборник радова „Криминалистичко форензичка истраживања“, Интернационална асоцијација криминалиста, Бања Лука, 2011. године, 501-519 стр.

Као субјекти међународног права и међународних односа, државе самостално и суверено утврђују своју политику, спољнополитичке циљеве, начине и методе остварења, и у складу са тим се понашају у међународној заједници.

Што се тиче борбе против криминалитета државе утврђују своју политику, циљеве и начине њиховог остварења, руководе се борбом против појавних облика криминалитета који највише погађају њихове интересе и наносе им штету. Неминовност сарадње држава у спречавању и сузбијању криминалитета је условила доношење посебних материјалноправних, организационих и процесних прописа на билатералном и мултилатералном нивоу. Међународна правна помоћ представља поступање органа једне државе по молби за правну помоћ органа друге државе, а у складу са међународним уговором који су те државе потписале. Обим међународне правне помоћи дефинисан је домаћим законодавством, међународним билатералним уговорима, као и мултилатералним уговорима –конвенцијама.

Међународна полицијска сарадња се одвија преко националних служби безбједности и националних централних бироа –Интерпола држава чланица, а судска сарадња се одвија преко органа правосуђа (судова и тужилаштва). Оба вида сарадње се понекад остварују уз посредовање дипломатских органа којима се достављају замолнице страних држава.

Контролисана испорука предмета се примјењује само у случају испољавања кривичних дјела са елементом иностраности, односно ако се конкретна незаконита или сумњива пошљка, коју треба надзирати, реализује најмање из једне државе у другу. У том смислу, може се рећи да она представља и специфичан инструмент међународне кривичноправне помоћи.

28. Урош Пена, „Криминалистичка тактика обезбјеђења личних доказа“, Правна ријеч, часопис за правну теорију и праксу Бања Лука, Бања Лука, 2011. године, 589-611 стр.

Криминалистика изучава садржину предузимања доказних радњи (истражних и радњи на главном претресу). Она разрађује тактичка и техничка упутства најоптималнијег и најефикаснијег начина њиховог спровођења, при чему се имају у виду формална ограничења и услови које прописује Закон о кривичном поступку, ради очувања права, слобода и достојанства осумњиченог и других субјеката према којима се те радње предузимају. Криминалистика изучава и закономјерности формирања исказа и његове психолошке карактеристике, како би могла да искористи та знања ради правилног организовања тактике саслушавања свједока, осумњиченог и вјештака, као и да би разрадила методе провјере и оцјене њихових исказа. Дакле, криминалистичка знања и вјештине су врло значајне и корисне приликом обезбјеђења личних доказа. Овај значај посебно долази до изражаја у кривичноправним системима

у којима се примјењује тужилачки концепт истрага, у којем надлежност за покретање и вођење истраге у потпуности припада тужиоцима. То значи да би тужиоци и овлашћена службена лица којима тужиоци повјере предузимање појединих радњи доказивања) у потпуности требали владати криминалистичким правилима предузимања радњи доказивања. У криминалистичкој пракси, ова правила (тактика) се користе (у највећем броју случајева) у обезбјеђењу материјалних доказа, док то није случај приликом обезбјеђења личних доказа. Због тога, у раду ће бити ријеч о специфичностима формирања, прикупљања и фиксирања персоналних доказа, тј. исказа који се прибављају у кривичном поступку. Мисли се на радње доказивања саслушања свједока и испитивања осумњиченог.

29. Урош Пена, Драган Митровић, „Значај дигиталних доказа у кривичном поступку“, Зборник радова „Сузбијање криминалитета и европске интеграције, са освртом на високотехнолошки криминал“, Висока школа унутрашњих послова Бања Лука, Ханс Зејдел фондација, Бања Лука 2012. године, 93-109 стр.

Развој информационе технологије створио је нове изазове у обављању полицијских активности. Већина професија морала је да се прилагоди дигиталном добу, а полицијска професија требало би да буде нарочито прилагодљива, пошто дигиталне технологије у служби криминалитета захтјевају нове типове криминалистичких истрага. Све више и више информациона технологија постаје инструмент у криминалним активностима. Истраживање овог софистицираног криминалитета и обезбјеђење потребних доказа за презентацију на суду постаће значајан полицијски задатак.

С достигнућима технике и технологије развиле су се и нове могућности и методи њихове злоупотребе, међу којима посебно мјесто заузима компјутерски криминалитет. Развој информационе технологије карактерише изузетно велик проток дигиталних података у виду електронских (рачунарских) записа, а који се налазе у рачунару или се преносе путем рачунара, а могу да буду кључни доказ у откривању и доказивању најразноврснијих злоупотреба информационе технологије, прије свега злоупотребе рачунара и рачунарских мрежа (међу којима су и компјутерска кривична дјела).

30. Урош Пена, Драган Митровић, „Питање допуштености или недопуштености извршења кривичног дјела од стране прикривеног истражитеља“, Правна ријеч, Часопис за правну теорију и праксу, Правни факултет Бања Лука, 2012. године, стр. 583-599.

Једно од основних питања чије се рјешавање мора узети у обзир при конституисању кривичног законодавства јесте у којој сразмјери у њему уважити двије супротне, антагонистички постављене тенденције. Прва је тежња за ефикасношћу (дјелотворношћу) кривичног законодавства, која садржи настојање да сваки учинилац кривичног дјела буде откривен, процесуиран и санкционисан, без обзира на начин на који се то постиже, док друга у први план ставља човјека као индивидуу са корпусом својих слобода и права, као штитом од „неукротиве државне силе“ која, између осталог, материјализује и кривичноправне норме.

Домаће законодавство изричито забрањује прикривеном истражитељу да подстиче на извршење кривичних дјела, у вези са чим постоји могућност кажњавања. То значи, да прикривени истражитељ не може бити агент провокатор и не смије ни на који начин подстицати на извршење кривичних дјела, односно не смије предузимати ни такве радње које се на било који начин могу окарактерисати као подстицање на

вршење кривичних дјела. Ако је прикривени истражитељ подстрекао на извршење кривичног дјела, то је околност која искључује кривично гоњење подстрекаваног лица. Подстрекавање на извршење кривичног дјела је било која радња којом се умишљајно изазива или учвршћује одлука код другог лица да изврши кривично дјело, а по ЗКП-у забрањено и кажњиво да прикривени истражитељ подстрекава другог на извршење кривичног дјела.

Подстрекавање и провокацију на кривично дјело је потребно посматрати као двије различите врсте дјелатности, при чему подстрекавање представља законом кажњиву дјелатност, док провокација на кривично дјело може бити кажњива и недопустива, али исто тако и дозвољена као легитиман метод доказивања кривичних дјела.

Прикривени истражитељ, за вријеме ангажовања у таквој улози, има двије велике опасности на које врло лако може наићи, ако не буде максимално концентрисан, интеллигентан, вискрен, промоћуран и што је врло често и најважније, сналажљив, да се из сваке такве ситуације, односно опасности, елегантно извуче, а да не буде откривен. Обе ове опасности он мора држати под контролом и успјешно их ескивирати. Зато унапријед мора имати припремљену и разрађену легенду за сваку могућу варијанту ових опасности.

31. Урош Пена, „Неки од практичних проблема у примјени кривичнопроцесног законодавства у БиХ“, Зборник радова, Међународна научно-стручна конференција, Интернационална асоцијација криминалиста, Бања Лука, новембар 2012. године, 40-52 стр.

У раду се даје осврт на одређене констатоване практичне проблеме примјене кривичнопроцесних одредби. Ти проблеми се односе на уопштене нејасноће и недоречености у току истраге, као и на примјену одређених истражних радњи током њихове имплементације од стране овлашћених службених лица и тужилаца. Рад се базира на најконкретнијим проблемима, што наравно не значи да су ово и једини, па чак ни најчешћи, а поготово не најтежи. Уз конкретизацију проблема, даје се и приједлог мјера за њихово елиминисање или предупређивање.

32. Урош Пена, Миле Матијевић, „Доказивање – једини пут утврђивања спорних чињеница“, Зборник радова Интернационалне асоцијације криминалиста, Источно Сарајево 2013. године, 45-62 стр.

Процес откривања, разјашњавања и доказивања кривичних дјела и учинилаца одвија се у веома сложеној дијалектичкој структури оперативних, истражних судских радњи. Како је у том процесу активан већи број субјеката, који имају иста, слична, али и различита овлашћења, а тиме и схватања, неопходно је кроз криминалистичко и кривично процесно анализирање, проблематизовање и верификовања учења установити кључне аспекте доказа и доказивања у кривичном поступку. У раду је дата прерађена презентација познатог учења проф. В. Водинелића о доказима и доказивању, која је установљена кроз максимално поимање и афирмацију теоријске и практичне криминалистичко истражне и судске дјелатности. У раду се дају оцјене актуелности професоровог учења, са покушајем да се иста интегришу и поново афирмишу у времену „извјесне“ кризе доказа и доказивања.

Рад представља основу за даља теоријска и емпиријска истраживања на предметну тему, која је неусијерна и веома захвална и инспиративна криминалистичка и кривично процесна задаћа.

33. Урош Пена, Драган Митровић, „Криминалистички и кривично процесни аспекти сумњања“, Правни факултет Бања Лука, Бања Лука 2013. године, 679-696 стр.

Сазнавање у кривичном поступку тече од незнања и почетног, непотпуног знања до поузданог знања, пролазећи кроз низ фаза. Дијалектика прелаза квантитета у квалитет у кривичном поступку бави се кључним тачкама у којима су постепене количинске промјене преиле у нови квалитет, читав низ вјероватноће израстао у извјесност. Појмови и изрази „основи сумње“, „основана сумња“ и „извјесност“ нису ништа друго него чворне тачке у развоју конкретног кривичног поступка. Поузданост је појам и термин који одговара осуди или ослобађајућој пресуди када је утврђено да окривљени није учинио дјело – коначном акту, док вјероватноћа одговара самом току процеса сазнања и стварања увјерења. Поједине фазе кривичног поступка одговарају градацијама: нпр. „основи сумње“ отварању истраге, „основана сумња“ подизању оптужнице, а извјесност осуди.

Извјесност може бити само једнозначна, апсолутна, јединствена, али само као резултат свих процесних радњи и мисаоних процеса који су, стварајући вјероватноћу од најнижег до највишег степена, припремали дијалектички прелаз квантитета у нови квалитет, извјесност. Систем доказа у конкретној кривичној ствари треба да буде таквог квалитета да искључује могућност сваког другачијег тумачења утврђеног чињеничног стања, гдје систем доказа није хрпа појединих доказа, него његова цјелина.

34. Урош Пена, Драгана Милијевић, „Еколошка кривична дјела и одговорност правних лица у кривичном законодавству Републике Српске“, Међународна научностручна конференција, Висока школа унутрашњих послова у сарадњи са Ханс Зејдел фондацијом, Бања Лука, март 2014. године, 305-317 стр.

Заштита животне средине у савременом кривичном праву не подразумева само инкриминисање одређених понашања, већ и кориштење законских рјешења која предвиђају могућност одговорности правних лица за кривична дјела. Наведено из разлога што је корпорацијски криминалитет особито изражен када су у питању кривична дјела против животне средине. Одговорност ових субјеката је превасходно утемељена у међународним правним актима, тачније у Конвенцији о заштити животне средине путем кривичног права из 1999. године и Директиви Европског парламента и Савјета о заштити животне средине путем кривичног права 2008/99. Путем наведених аката националним законодавствима ставља се у обавезу одређивање да се правна лица имају сматрати извршиоцима ових кривичних дјела. Кривична законодавства у Босни и Херцеговини садрже одредбе путем којих се регулише одговорност правних лица за извршена кривична дјела. У раду се упућује на основе и границе одговорности правних лица за извршење кривичних дјела еколошког криминалитета у кривичном законодавству Републике Српске.

35. Урош Пена, „Нови садржаји криминалистике са освртом на високотехнолошки криминалитет“, часопис МУП-а РС „Безбједност, полиција, грађани“, Бања Лука, 2014. године.

Криминалистика као наука која изучава закономјерности настанка кривичних дјела, те методе њиховог откривања и доказивања, има континуирани задатак да истражује нове садржаје криминалног феномена, као и уводи нове методе (или прилагођава постојеће) ради откривања и доказивања кривичних дјела. У том контексту посебно је значајно третирање проблематике високотехнолошког криминалитета. Не само да се ради о новим појавним облицима криминалитета, већ и о повећаној друштвеној опасности од високотехнолошког криминалитета. Свакако да

савремени техничко-технолошки развој умногоне доприноси и злоупотребама у сфери информационо-комуникационих технологија. Чини се да криминалистички садржаји у вези са високотехнолошким криминалитетом не прате наведене трендове. Томе се могу додати и дефицит кадрова (стручних лица) који непосредно раде на откривању и доказивању ових кривичних дјела, али и изузетно широка феноменолошка димензија високотехнолошког криминалитета. Тако се овај облик криминалитета може испољавати у свакодневном животу, са незнатним посљедицама, али и у оним облицима који представљају пријетњу држави или пак облицима са великом материјалном посљедицом. Ако се наведеном дода и нормативно регулисање ове проблематике, кривичноправно реаговање на високотехнолошки криминалитет, међународноправни стандарди, онда се може констатовати о каквом се проблему ради. Циљ наведеног рада је да актуелизује питање нових садржаја криминалистике са посебним освртом на високотехнолошки криминалитет.

Стручни радови:

1. Васо Шкондић, Горан Амићић, Урош Пена (коауторски рад), „Едукација припадника физичког и техничког обезбјеђења и приватних детектива“, часопис Дефендологија, мај 2004. године, VII број 15-16, УДК:343.123.12, 39-49 стр.
2. Урош Пена, „Спречавање корупције у полицији Републике Српске“, Зборник радова „Корупција и праће новца“, Интернационална асоцијација криминалиста, Сарајево, 2006. године.

2. Радови послје последњег избора/реизбора (Навести све радове и дати њихов кратак приказ.)

Уџбеници и монографије:

1. Урош Пена, Бранислав Павловић, (монографија), „Регионална полицијска сарадња“, ЈП Завод за уџбенике и наставна средства, ISBN:978-99955-1-244-6, Источно Сарајево, 2016. године. стр. 246.

Монографија „Regionalna policijska saradnja“ је писана са намјером да помогне policijskim agencijama у Bosni i Hercegovini и окружењу, ministarstvima pravde, tužilaštvima, sudovima те studentima правних fakulteta и високошколских ustanova policijskog usmjerenja. Cilj и zadatak monografije је да обухвати и обједини теоретска знања из области Међународне – regionalne policijske saradnje, али и да понуди механизме и алате практичног рјешавања проблема међународног карактера. Pored наведеног понуђена рјешења у monografiji имају за циљ да укажу на тенденцију и правце кретања regionalne policijske saradnje у будућности. Имајући у виду пораст броја кривичних дјела transnacionalnog карактера, организованост самих извршилаца, sofisticiranost и surovost у извршењу истих, повећан степен друштвене опасности кривичних дјела, те порозност граница или боље речено nedostatak граничних контрола за лица и robe, још више ставља у фокус и дају до значаја Међународној – regionalној policijsкој saradnji. Univerzalni, niti апсолутно ефикасан модел за борбу против криминала не постоји, па због тога и monografija указује како на могућа рјешења тако и на многе проблеме, dileme, otpore и protivrјечности на које се nailazi приликом рада свих субјеката задужених за супротстављање криминалитету. Dodatna vrijednost monografije је у томе што, pored теоретског, изражава ставове и iskustva практичне дјелатности које посједују аутори. На крају желимо да се zahvalimo, без посебног набрајања свима онима који су на било који начин допринјели изради monografije. Savremena друштвена кретања потврђују да криминалитет превазилази границе једне државе и да се манифестује као појава која поприма универзални карактер и која се испољава у међународним размјерама. Stoga се

i nameće neophodnost izgradnje pravnog sistema koji će biti u funkciji savremenog čovječanstva na sprečavanju i suzbijanju pojava oblika transnacionalnog organizovanog prekograničnog kriminaliteta, odnosno unificiranja međunarodnog prava i kriminalne politike. To ni u kom slučaju ne znači da je politika u oblasti borbe protiv kriminaliteta izgubila nacionalna obilježja koja su proizvod ekonomskih, društvenih, civilizacijskih i drugih okolnosti. Istorijska odgovornost međunarodne zajednice je da stvori uslove za takav razvoj krivičnog prava koji će sve više postajati značajan oblik međunarodne saradnje.

Generalna intencija za liberalizacijom tržišta, ukidanje administrativnih "hladnoratovskih" barijera, te ekspanzija ideje za ujedinjenjem na zajedničkom tržištu nužno su doveli do inteziviranja frekventnosti prekograničnog kretanja ljudi, robe i kapitala. Takođe, intenzivan tehnološki napredak praćen neslućenim mogućnostima prenosa informacija putem različitih medija, kao i mogućnosti transfera kapitala putem tzv. "nevidljivih transakcija", doprinio je stvaranju kvalitativno novih bezbjednosnih izazova u suprotstavljanju savremenim oblicima transnacionalnog prekograničnog kriminaliteta. Faktori koji doprinose ekspanziji prekograničnog kriminaliteta, kao što su: globalizacija tržišta, transporta i radne snage, ekonomska tranzicija, siromaštvo, socijalno-ekonomska diferencijacija stanovništva, informatička revolucija, oružani sukobi, globalizacija organizovanog kriminaliteta, itd., i dalje su veoma izraženi. Takođe, narastajući problem demografske neravnoteže između "razvijenih" i "nerazvijenih" zemalja je činilac koji će imati sve veći značaj kada je krijumčarenje ljudima kao javni oblik prekograničnog kriminaliteta, u pitanju. Sve navedeno je uslovalo, u novije vrijeme, inteziviranje i kvalitativnog i kvantitativnog aspekta (neophodnosti konkretnije) međunarodne policijske saradnje.

Međunarodne i regionalne kriminalne organizacije djeluju u svim državama i svakim su danom sve organizovanije. Njihove metode izvršenja krivičnih djela stalno se mijenjaju, te nastoje kriminalne aktivnosti prikriti legalnim poslovima. Njihova međunarodna aktivnost zahtijeva stalnu međunarodnu policijsku saradnju, usklađenost zakonske regulative, ali uz sve to i političku volju svih zemalja učesnika. Globalna priroda problema zahtijeva regionalni, bilateralni i multilateralni pristup u njihovom rješavanju. Međunarodnom i regionalnom saradnjom efikasnije bori protiv tih organizacija, korupcije i pranja novca, te se nadzire promet opojnim drogama i u domicilnim državama.

Saradnja kriminalnih organizacija iz različitih dijelova svijeta, ukazuje na neophodnost zajedničkih aktivnosti država, u njegovom suzbijanju i sprečavanju njegovih pojava oblika, što podrazumijeva međunarodnu saradnju nadležnih organa u svim oblastima i na svim poljima. Pored saradnje u oblasti ekonomije, politike i slično, od posebnog značaja postaje međunarodna saradnja država u borbi protiv kriminaliteta, a u okviru nje međunarodna policijska saradnja. Često se u svijetu govori kako postoje različiti standardi u radu policije, te da ti standardi na osnovu protokola o saradnji treba da budu usaglašeni, odnosno da se postavi zajednički imenilac za tu saradnju. Nameće se potreba efikasnije koordinacije, saradnje i komunikacije između agencija za sprovođenje zakona i sudstva, kako u regionu, tako i na međunarodnom nivou. U tom smislu, značajno mjesto zauzimaju međunarodne konvencije kojima se podstiče i, na određeni način, reguliše međunarodna policijska saradnja, a nezaobilazni faktori su i međunarodne organizacije, posredstvom kojih se ova saradnja sprovodi, prije svega Interpol i Europol.

Svakako je neophodno uobziriti činjenicu da nema efikasne i djelotvorne borbe protiv organizovanog kriminala ukoliko je ta borba limitirana granicama samo jedne države. Suprotstavljanje transnacionalnom organizovanom prekograničnom kriminalitetu nije moguće posmatrati isključivo u nacionalnim okvirima, što je međunarodna zajednica uočila, pa je uslijedilo donošenje niza međunarodnih akata koji sadrže mehanizme, metode i načine za njegovo sprečavanje i suzbijanje. Ugradnjom tih mehanizama i metoda u nacionalna zakonodavstva omogućava se uspješnija međunarodna saradnja, interdisciplinarni i multiagencijski pristup s ciljem postizanja što većih efekata na planu sprečavanja i suzbijanja navedenih kriminalnih djelatnosti. Takođe, imajući u vidu činjenicu da se krivična djela iz oblasti prekograničnog kriminaliteta isključivo vrše radi sticanja profita, najefikasniji način njegovog suzbijanja je usmjeravanje aktivnosti na "kontrolu i oduzimanje profita" naročito putem "međunarodnih instrumenata" i efikasne međudržavne odnosno, međunarodne policijske saradnje.

Međunarodno krivično djelo i međunarodni izvršioци krivičnih djela po pravilu se završavaju na nivou nacionalnih kriminalističko-operativnih obrada. Sprečavanje i suzbijanje kriminaliteta sasvim je moguće uspješno realizovati pod uslovom da policija reaguje brzo, planski i sistematično (načelo brzine i operativnosti). Uspješno provođenje represivne i preventivne djelatnosti moguće je samo ako u okviru tehničkih i pravnih mogućnosti može da se ostvari brz i sveobuhvatan pregled o ukupnoj problematici. Ovakva realizacija traži "zahvat na pravom mjestu", bez oklijevanja, onda kada organizacione jedinice ne rade samo jedna pored druge, nego ako se "crvene niti" policijskih akcija slivaju u jedan lijevak - jedno centralno mjesto.

2. Урош Пена, Синиша Панџић, (монографија), „Злоупотреба и фалсификовање платних картица“, ЈП“Завод за уџбенике и наставна средства“, ISBN 978-99955-1-415-0, Источно Сарајево, 2019. године. стр.248.

Примјена научних и техничких достигнућа утицала је на интензиван развој савременог електронског банкарства. Аутоматизација пословних активности, електронског банкарства, трансакције путем банкомата, плаћање платном картицом, интернет плаћање, коришћење ПОС терминала и слично, представља нова научно-техничка достигнућа која банкарско пословање чине савременим и ефикасним. Са друге стране промјене у систему и начину плаћања, брзо прилагођавање криминогених група и појединаца насталим промјенама, утичу на неопходност изналажења нових и савремених метода и средстава у сузбијању ове врсте криминалитета.

Евидентно је да већина грађана Републике Српске посједује платну картицу, односно заступљеност платних картица у платном промету је веома висока. Платне картице (VISA) и (MASTER CARD), највише су заступљене код корисника платних картица. Такође у односу на врсту платних картица на тржишту су најзаступљеније дебитне (банкомат) картице. Платне картице се највише користе путем банкомата и ПОС уређаја, док веома мали број грађана користи интернет платне картице и интернет као начин плаћања.

Тренутно у Републици Српској веома мали број корисника платних картица користи интернет платне картице, међутим савремени свјетски токови указују на повећан број корисника ове врсте платних картица. С тим у вези повећање броја

корисника интернет картица ће у будућности утицати на повећање броја кривичних дјела из ове области.

Прописи који регулишу област електронског банкарства путем платних картица у Републици Српској и БиХ нису усклађени са свјетским и европским прописима, односно неопходно је законодавство Републике Српске и БиХ ускладити са Директивом 2013/40/ЕУ која је донијета од стране Европског парламента 20. августа 2013. године. Значајан број грађана није упознат и не придржава се мјера заштите платних картица. У вези с тим намеће се потреба да се учине додатни напори од стране банака и других надлежних институција, да се број корисника који нису упознати са мјерама заштите платних картица, и оних који се не придржавају прописаних правила, доведе на најмању могућу мјеру, што ће директно утицати на превенцију криминалитета у овој области.

Према правилима издаваоца платних картица (PIN CODE) и платна картица се из безбједносних разлога чувају, односно држе и носе одвојено, међутим у Републици Српској значајан број корисника се не придржава наведеног правила, односно (PIN CODE) носи заједно са платном картицом, и на тај начин представља потенцијалну мету извршилаца кривичних дјела. Евидентно је да корисници платних картица константно носе платну картицу са собом, што је логично имајући у виду намјену платне картице, али са друге стране извршиоци кривичних дјела врло лако могу доћи у посјед платних картица и (PIN CODE), извршењем неких других кривичних дјела (крађе, тешке крађе, разбојништва и сл), које се након тога користе за извршење кривичних дјела у вези са фалсификовањем и злоупотребом платних картица.

Употреба тзв. паметних телефона, односно меморисање (PIN CODE) и осталих података везаних за платне картице, представља посебну опасност имајући у виду честе случајеве губљења телефона, крађе или неовлашћен приступ злоупотребом отворених мрежа.

Пресудан утицај на превенцију фалсификовања или злоупотребе платних картица имају банке, полиција и корисници платних картица, односно само заједничким и синхронизованим дјеловањем предметних субјеката може се адекватно утицати на ову врсту криминалитета. Неке од мјера које је неопходно предузети са циљем превенције ове врсте криминалитета су информисање грађана и подизање свијести о криминалитету, подизање нивоа техничке заштите банкарских система, едукација запослених у банкама, стручно усавршавање припадника служби обезбјеђења – агенција, лимитирање подизања новчаних износа на дневном нивоу, формирање база осумњичених, оптужених и осуђених лица, повезивање полицијских агенција са ЕУРОПОЛ-овом базом података и сл.

Посебно важни сегменти безбједности превенције и сузбијања ове врсте криминалитета су инсталирање система за детекцију неовлашћеног приступа уређајима за коришћење платних картица и видео надзора. У том контексту неопходно је доношење и адекватна примјена законских прописа у Републици Српској.

Обзиром на чињеницу да предстоји значајно повећање сервиса електронског и мобилног банкарства и електронске трговине, значајно ће се повећати број извршених злоупотреба или фалсификовања платних картица у будућности.

Научни радови:

1. Урош Пена, Драган Митровић „Криминалистички и кривично – процесни аспекти сумњања“ Удружење правника Републике Српске, Правна ријеч (часопис за правну теорију и праксу), број 5/201 „Бања Лука 2015 године.“

Saznanje u krivičnom postupku teče od neznanja i početnog, nepotpunog znanja do pouzdanog znanja, prolazeći kroz niz faza. Dijalektika prelaza kvantiteta u kvalitet u krivičnom postupku bavi se ključnim tačkama u kojima su postepene količinske promjene prešle u novi kvalitet, čitav niz vjerovatnoće izrastao u izvjesnost. Pojmovi i izrazi „osnovi sumnje“, „osnovana sumnja“ i „izvjesnost“ nisu ništa drugo nego čvorne tačke u razvoju konkretnog krivičnog postupka. Pouzdanost je pojam i termin koji odgovara osudi ili oslobađajućoj presudi kada je utvrđeno da okrivljeni nije učinio djelo – konačnom aktu, dok vjerovatnoća odgovara samom toku procesa saznanja i stvaranja uvjerenja. Pojedine faze krivičnog postupka odgovaraju gradacijama: npr. „osnovi sumnje“ otvaranju istrage, „osnovana sumnja“ podizanju optužnice, a izvjesnost osudi.

Izvjesnost može biti samo jednoznačna, apsolutna, jedinstvena, ali samo kao rezultat svih procesnih radnji i misaonih procesa koji su, stvarajući vjerovatnoću od najnižeg do najvišeg stepena, pripremali dijalektički prelaz kvantiteta u novi kvalitet, izvjesnost. Sistem dokaza u konkretnoj krivičnoj stvari treba da bude takvog kvaliteta da isključuje mogućnost svakog drugačijeg tumačenja utvrđenog činjeničnog stanja, gdje sistem dokaza nije hrpa pojedinih dokaza, nego njegova cjelina.

Na osnovu svega navedenog možemo uvidjeti da je sumnja osnovno polazište i elementarni dio svake kriminalističke procedure, kao i to da se s obzirom na stepen vjerovatnoće sumnja u kriminalističkoj proceduri može javiti u obliku: opšte sumnje, osnova sumnje i osnovane sumnje.

Postojanje osnova sumnje da je učinjeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti predstavlja neophodan uslov za angažovanje policijskih istražilaca u smislu preduzimanja određenih opštih kriminalističkih i istražnih radnji i mjera u cilju otkrivanja krivičnih djela i njihovih učinilaca. Sticanjem osnova sumnje otvara se kriminalistička obrada, odnosno nastaje zakonska obaveza za policijske istražioce koja se sastoji u preduzimanju potrebnih opštih kriminalističkih i pojedinih istražnih radnji i mjera radi rasvjetljavanja krivičnih djela i otkrivanja njihovih učinilaca, onemogućavanja njihovog sakrivanja ili bjekstva, kao i pronalaženja i obezbjeđivanja tragova i predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku, odnosno prikupljanja obavještenja od građana koja bi bila od koristi za vođenje krivičnog postupka. Koje će radnje i mjere biti preduzete od strane pripadnika policije po sticanju osnova sumnje zavisi od raspoloživih početnih informacija o određenom krivičnom djelu, načina saznanja i situacije konkretnog krivičnog djela. U kriminalističkoj obradi pripadnici policije najčešće preduzimaju opšte kriminalističke radnje a u određenim slučajevima i neke istražne radnje. Preduzimanje navedenih radnji i mjera ima za cilj, najprije, utvrđivanje da li postoji konkretno krivično djelo ili učinilac povodom kojih postoje osnovi sumnje, a zatim, ukoliko se osnovi sumnje pokažu opravdanim, dalja aktivnost policije ima za cilj podizanje osnova sumnje na viši stepen sumnje, tj. osnovanu sumnju.

2. Урош Пена, Наташа Сикимић, „Усклађеност кривичног законодавства са законодавством ЕУ у супротстављању организованом криминалитету“, Међународни научни скуп „Однос права у региону и права ЕУ“, ISBN:978 – 99938 – 57 – 41 – 9, УДК34(497:4 – 672 ЕУ)(082), Правни факултет Пале, 2015. године. стр. 366 – 388.

Кривични поступак у Босни и Херцеговини пролази кроз значајне реформе још од 2003. године, када су донесени нови Закон о кривичном поступку БиХ, и закони о кривичном поступку ентитета и Брчко дистрикта. С једне стране, и под снажним утицајем праксе Европског суда за људска права, законодавци су настојали ојачати јемства

правичног поступка. С друге стране, услед експанзије међународног организованог криминалитета, те с обзиром на обавезе из све бројнијих међународноправних конвенција, законодавци настоје осигурати ефикаснији кривични поступак, између осталог и јачањем процесне улоге тужиоца. Тиме је и Босна и Херцеговина слиједила тренд који је посљедњих деценија завладао у правним системима који припадају европској континенталној правној традицији.

Важећи ЗКП БиХ, од свог ступања на снагу до данас, био је подвргнут бројним допунама и измјенама. Ријеч је о законским реформама којима се настојала уравнотежити, с једне стране, потреба за унапређењем учинковитости кривичног поступка, а с друге стране, о настојањима на заштити основних права осумњиченог, односно оптуженог у кривичном поступку, с обзиром на то да је бх. кривични поступак требало ускладити са стандардима које су пред законодавца постављали бројни међународно правни документи, у првом реду Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода, те судска пракса Европског суда за људска права.

3. Урош Пена, "Развој кривичноправног реаговања на криминалитет, са освртом на улогу полиције" "Зборник радова „Двадесет година Дејтонског споразума“, ISBN:978 – 99938 – 57 – 43 – 3, УДК 341.382(497.6)“1995“(082),34(497.6)(082), Правни факултет Пале, 2017. године.стр.775 – 787.

Сама чињеница да је у другој половини XX и почетком XXI вијека криминалитет у сталном порасту, те да се постојећим методама не постижу довољно ефикасни резултати на његовом сузбијању и превенцији, указало је на нужност редефинисања мјеста и улоге полиције у друштву, као и начина њеног рада. Такође, у последњим деценијама XX вијека дошло је до великих промјена у концепту полиције, тумачењу њеног мјеста и улоге у друштву, организацији и управљању. Дошло се до закључка да се полиција не може самостално изборити са криминалитетом уз примјену традиционалног полицијског модела, тј. реактивне полицијске стратегије. Уочило се да традиционалне полицијске тактике сузбијања криминалитета имају врло ограничен утицај на његову контролу. Потреба за изграђивањем новог концепта родила се на критици традиционалног схватања полиције, која се показала неефикасном и превазиђеном усред бирократизоване полицијске организације и реактивно усмјерена преваходно према већ извршеним кривичним дјелима. Ове промјене прво су започеле у западним државама и као такве рефлектовале су се на све остале земље, првенствено на земље у процесу транзиције. Нови приступи су довели до измена прије свега у филозофији полицијског рада, затим у полицијској организацији, полицијској стратегији и тактици, као и до широког повезивања и сарадње полиције и грађана на нивоу локалне заједнице. Поред наведеног, на овај процес изражен утицај је имала и реформа кривичног законодавства од 2003. године, којом је полиција добила значајнију и динамичнију улогу у откривању и истрази кривичних дјела. Пратећи наведени свјетски тренд, развијања и примјене новог концепта рада полиције у заједници, и Република Српска и Босна и Херцеговина ушле су у тај процес. Наиме, локална заједница у Босни и Херцеговини и Републици Српској, која се налази у процесу транзиције (политичка нестабилност, економска криза, пораст организованог криминала, итд.), који подразумева крупне и фундаменталне промјене, како у схватању локалне заједнице, тако и у међусобним односима грађана и структура власти, укључујући и односе заједнице и полиције. Ова тенденција схватања "новог концепта рада полиције у заједници" одразила се на актуелно стање у полицији БиХ и РС, што је најочљивије кроз процес реформе полицијских структура у БиХ и РС. У раду ћемо, кроз развој кривичноправног реаговања на криминалитет, приказати трансформацију

традиционалног, ка савременом реаговања на криминалитет, кроз знатно другачију улогу полиције.

4. Урош Пена, “Криминалистички аспект полиграфског испитивања“, Удружење правника Републике Српске, Правна ријеч (часопис за правну теорију и праксу), број 56/2018, ISSN:1840-0272, Бања Лука 2018. године. стр. 449 – 471.

Расвјетљавање извршеног кривичног дјела, у реалном животу, борба је за утврђивање истине и борба против лажи. Тежња за прикривање кривичног дјела послје његовог извршења је нормално и уобичајено људско понашање. Пут до материјалне истине је врло тежак и сложен поступак те захтијева много напора, знања, вјештина, упорности и самопожртвовања. Са друге стране, ни настојања да се разним помоћним средствима открије лаж нису нова. Кроз историју људи су се служили различитим начинима да открију лаж и да дођу до материјалне истине. Те методе су биле условљене развојем друштва и науке у времену у којем су се примјењивале. Полиграфско испитивање осумњичених са аспекта криминалистике има значај оперативно-тактичке и техничке радње, која се предузима у циљу откривања непознатих извршилаца и ради разјашњавања кривичног дјела, прикупљања доказа (материјалних и личних) за успјешно покретање и вођење кривичног поступка. Општи циљ ове радње, коју могу предузимати полицијски службеници у истрази, као и прије истраге јесте компатибилан са општим циљевима оперативних, предистражних и истражних активности полиције. Полиграф у оперативном раду има велики значај, нарочито за брзо и рационално дјеловање у погледу висине трошкова, елиминацију погрешно осумњичених код кривичних дјела гдје постоји широк круг осумњичених лица, испитивање вјеродостојности исказа свједока (обично код фингираних кривичних дјела), те прикупљања доказа за покретање кривичног поступка, као и проналажење предмета којима је извршено кривично дјело, предмета који потичу из кривичног дјела, као и проналажења сакривених предмета и лешева. Такође, резултати полиграфа, без обзира на то да ли били позитивни, негативни или неутрални, не искључују даљњу оперативну активност полиције. Иако примјена полиграфа у криминалистици има дугу традицију, чини се да на нашим просторима још увијек има „порођајне тегобе“. То се посебно односи на одређене фаме о могућностима и дометима полиграфа, до коришћења полиграма у доказне сврхе. Оно што је суштинско питање примјене полиграфа у спречавању и откривању кривичних дјела јесте оперативна употребљивост полиграма као криминалистичког метода и средства криминалистике и примјене полиграма у оперативном раду полиције. Проблем прецизности, тачности и концизности полиграма се свакако поставља у првом плану. Стандардизација и мјерљивост полиграфских тестова су други сегмент. Оперативна припрема полиграфског испитивања свакако да има своје мјесто у наведеној перцепцији проблема. Однос између криминалистичких полицијца и полиграфских испитивача свакако да треба подићи на квалитативно виши ниво. Перцепција полиграма као оријентационо-елиминационе индиције, а не као верзије, такође је сегмент на који се мора обратити пажња. Уколико би се у наредном периоду наведени парцијализовани проблеми елиминисали или свели на најмању могућу мјеру, свакако да би се то позитивно одразило и на цјелокупну криминалистичку активност на плану откривања кривичних дјела и извршилаца и документовања криминалне активности. Управо стандардизација и право јавности, полиграфских испитивања би свакако утицали на погрешну перцепцију и негативан став јавности, на примјену полиграфа у оперативне сврхе. Стандардизација и транспарентност су свакако неодвојиви сегменти будуће употребе полиграфа у криминалистици, чија нужност је у развијеним државама свијета, а поготово онима које се сматрају

„колијевком полиграфа“ препозната још прије пола вијека. Како би се превазишли констатовани проблеми у раду са полиграфом на откривању кривичних дјела и извршилаца и проналажењу и прикупљању доказа, те како би се унаприједила актуелна полиграфска пракса, приједлажемо следеће:

- *Демистификовати полиграф као криминалистички метод и средство у полицији, те јавности предочити начине његовог функционисања;*
- *Полиграфско испитивање, треба бити транспарентно, како у погледу саме процедуре полиграфског испитивања, тако и у погледу права и обавеза а и резултата полиграфског испитивања;*
- *Нормативно уређење полиграфског испитивања је предуслов законитости и транспарентности. С обзиром на домете овог метода у раду полиције, пожељно би било да се то регулише подзаконским актом;*
- *У циљу уједначавања примјене полиграфа у цивилном и нецивилном сегменту, пожељно би било оснивање струковних удружења самих полиграфиста, те прописивање и прилагођавање одређених смјерница у вези са полиграфским поступањем;*
- *Усавршавање полицијских службеника о властитој улози и дометима полиграфског испитивања ће допринијети и квалитету а и утицати на повјерење у овај метод рада;*
- *Полиграфски испитивачи морају константно да се усавршавају, и то мултидисциплинарно, имајући у виду мултидисциплинарност полиграфског испитивања.*

Уколико не преузмемо одговорност у овом послу, лични пропусти и грешке других, због великог напретка науке и техничких иновација у будућности, преплавиће нас и изазвати рестриктивне законске прописе. У свему овоме запоставља се човјек, као људско биће и као креатор свих радњи. Поново је актуелно питање: да ли ће човјек овладати техником или ће техника овладати човјеком?

5. Урош Пена, *“Супротстављање тероризму кроз приступ рада полиције у заједници, тренутно стање и будући кораци“*, Научни скуп _____, Центар за лобирање, Бања Лука 2018. године.

Тероризам представља највећу пријетњу цивилизованом свијету. Присутан је свугдје и нико не може бити у потпуности безбједан од овог друштвеног феномена. Под тероризмом подразумијевамо облик насиља који угрожава основна људска права а који се спроводи кроз планирано, намјерно и системско убијање и довођење у опасност невиних људи како би се створио страх код грађана а све у циљу остваривања неких политичких, вјерских, идеолошких и других циљева и интереса. Борба против тероризма захтијева ангажман унутрашњих и међународних безбједносних структура које могу имати репресиван и превентиван карактер. Данас у свијету се настоји да превентивне мјере против тероризма буду у фокусу свих акција и метода спречавања тероризма. Један од метода борбе против терористичких активности, који данас све више добија на значају јесте рад полиције у заједници. Концепт рада полиције у заједници подразумијева сарадњу полицијских структура и заједнице у спречавању сваког облика тероризма. Основни смисао

концепта рада полиције у заједници је у повећаној интеракцији са појединцима, групама, установама и сл. у циљу размјене информација о могућим терористичким дјелима ради превентивности и редуkcији страха од могућег терористичког акта.. Рад полиције у заједници на спречавању тероризма у свијету је уобичајена појава док је код нас овај концепт још увијек новитет. Основни разлог примјене концепта рада полиције у заједници заснива се на чињеници да сама полиција, изолована од заједнице не може успјешно да се супростави терористичким актима.

Традиционални методи рада полиције у откривању свих појавних облика тероризма заснивали су се на прикупљању информација и података о тероризму које су спроводиле полицијске структуре кроз испитивање и претресање грађана, пресретањем и упадањем у објекте и сл. Овакви методи су озбиљно нарушавали приватност и људска права и нису дали веће резултате, јер су грађани одбијали било какву сарадњу са полицијом. Концепт заједнице је знатно проширен и не темељи се на оваквим методама већ се заснива на ефикасној комуникацији и сарадњи са грађанима при чему се грађани упознају са пријетњама за њихова основна људска права а полиција долази до квалитетнијих података. Оваквим концептом полиција више није усмјерена, првенствено на репресивно дјеловање, већ превентивна улога полиције добија приоритете, транспарентнији однос према медијима постаје правило, успостављају се широке релације са свим слојевима становништва, интензивирају се константни контакти са грађанима, рад полиције на уочавању и рјешавању безбједносних проблема грађана, увођење метода стратешке анализе криминалитета и остале безбједносне проблематике на локалном нивоу, географско профилисање, сачињавање локалних база података које су неупоредиво шире од класичних секторских досијеа, формирање заједничких радних тијела полиције и заједнице, испитивање јавног мњења, итд. Презентовани начин полицијског рада садржи четири базичне димензије: филозофска, стратешка, тактичка и организациона димензија. Основни циљ оваквог приступа јесте да полиција није више само чувар реда и мира, него сви чланови заједнице постају активни савезници у напорима да обезбједи сигурност и да се спријечи било какво дјеловање терориста. Истаживања показују да су шира јавност и заједнице главни учесници и партнери у сузбијању тероризма, а не само пасивни предмет активности у провођењу закона. Да би овакав концепт имао позитивне резултате морају бити испуњени општи услови и то: децентрализација полиције, деполитизација полиције, нови полицијски менаџмент, обука полиције и локалне заједнице, демократски надзор над радом полиције, законски оквир, демократизација полиције, демилитаризација полиције, организационе претпоставке, унапређење мотивације полиције, унапређење односа са јавношћу, институционализовање превенције, регрутовање и професионализација полиције, политичка подршка.

6. Урош Пена, „Заједнички истражни тимови, значај и перспективе“, Међународни научни скуп „Организација правосуђа и ефикасност судске заштите-кривично правни аспект“, Српско удружење за кривичноправну теорију и праксу, ISBN 978-86-6411-012-9, Златибор 2018. године. стр. 391 – 411.

Супротсављање транснационалном организованом криминалу и борба против тероризма захтјева добру сарадњу и размјену информација између агенција за спровођење закона свих земаља обухваћених овим појавним облицима криминалитета, а самим тим и земаља југоисточне Европе. Сарадња подразумијева различите облике заједничких активности, а једна од њих је и заједничке анализе пријетње безбједности. Конвенција о полицијској сарадњи земаља југоисточне Европе је

инструмент који омогућава да уговорне стране јачају њихову сарадњу у вези са борбом против пријетњи јавном реду и безбједности као и у погледу спрјечавања, откривања и полицијског истраживања кривичних дјела. Ове активности предузимају се у складу са националним законодавством, уколико није другачије одређено овом Конвенцијом. Конвенцијом се, између осталог, регулише: сарадња по захтјеву, обим размјене информација, размјена информација без захтјева, заједничка анализа пријетње, редовна размјена информација у борби против илегалних миграција, официри за везу, заштита свједока, основна и виша обука и размјена искустава, превенција, хитна потрага, прекогранична пристопа, контролисана испорука, тајне истраге у циљу истраге кривичних дјела, тајне истраге у циљу превенције кривичних дјела, захтјев за прикупљање доказа у случају непосредне опасности, те пренос и поређење ДНК-профила и другог идентификационог материјала, заједничка сарадња и прекограничне операције потраге, заједнички истражни тимови, мјешовите патроле дуж државне границе, сарадња у заједничким центрима, ограничење сарадње, те заштита података. Имплементација Конвенције о полицијској сарадњи земаља југоисточне Европе темељи се на три основне активности неопходне за њено успјешно провођење. Ове активности представљају три основна стуба на којим се базира рад Секретаријата конвенције, успостављеног у циљу њене што боље имплементације, а односе се на процес доношења одлука, програм имплементације и оперативну сарадњу.

На основу заједничког споразума власти двију или више земаља, уговорне стране могу да успоставе заједнички истражни тим у посебну сврху и на ограничени временски период, који се може продужити заједничким договором, у циљу провођења кривичних истрага у једној или више земаља уговорних страна које учествују у формирању тима. Концепт заједничких истражних тимова проистекао је из вјеровања да постојеће методе међународне полицијске и судске сарадње нису саме по себи довољне за суочавање са озбиљним прекограничним организованим криминалом. Процијењено је да би тим истражитеља и судских органа из двије или више држава који ради заједно, са јасним овлашћењима и успостављеним правима, дужностима и обавезама учесника, побољшао борбу против организованог криминала. Заједнички истражни тимови се фокусирају на озбиљније облике криминалитета, и потребно је провјерити националне прописе или оперативне инструкције да би се утврдило да ли постоји одређени праг озбиљности или други квалификациони критеријуми. Међутим, заједнички истражни тимови могу бити корисни чак и код мањих предмета. У овим предметима заједнички истражни тим може олакшати сарадњу у конкретном случају и припремити терен за будуће заједничке истражне тимове изградњом обостраног повјерења и стицањем искуства у прекограничној сарадњи. Заједнички истражни тимови не представљају адекватно средство у свакој прекограничној истрази, али службена лица треба да буду свјесна њихових значајних предности и буду у позицији да доносе правовремене одлуке о њиховој употреби. Такође, постоји могућност оснивања специјалних заједничких истражних тимова. Принцип и услови за успоставу специјалних заједничких истражних тимова прописани у Члану 24 Конвенције из Напуља, дати су у Приручнику о Конвенцији из Напуља о међусобној помоћи и сарадњи између царинских управа.

7. Урош Пена, Александар Миладиновић, "Задржавање од стране грађана – грађанско хапшење", часопис МУП-а РС „Безбједност, полиција, грађани“, број 2, ISSN 1840 – 0698, УДК 351.74., Бања Лука 2018 . године.

Задржавање лица које је затечено у извршењу кривичног дјела од стране грађана се колоквијално назива грађанским хапшењем. Иако је ријетко у пракси, ипак заслужује да се посебно обради имајући у виду "скроман" нормативни оквир који регулише ово право грађана, те сљедствено томе одређене практичне проблеме који се могу појавити (и појављују) у пракси. У раду се егзегетички посматра нормативни основ, уз констатовање одређених недоумица и недоречености. Такође, указује се и на могућности предупредивања и превазилажења одређених (потенцијалних) проблема, те могућност конституисања добре праксе у овом праву грађана.

У пракси се може појавити проблем перцепције затицања на извршењу кривичног дјела. Закон нема ближих одредби о томе кад се узима да је неко лице затечено на извршењу кривичног дјела – *in flagranti*, али је у кривичном процесном праву заступљено рестриктивно тумачење ове ситуације по ком она постоји када је лице изненађено или виђено од полицијског органа или од неког другог у моменту кад је у акцији, тј. у моменту када предузима радњу извршења кривичног дјела. Под појмом затицање на извршењу кривичног дјела треба разумјети затицање у току извршења дјела или непосредно послје извршења, у ситуацијама које су изједначене са том ситуацијом (нпр. затицање под околностима које указују да је управо та особа извршила кривично дјело). Под затицањем се сматра како ситуација при којој је лице уочено приликом вршења кривичног дела, тако и ситуација у којој лице покушава да се удаљи са одузетим предметима или покушава да побјегне након извршења кривичног дјела.

8. Урош Пена, Љубана Кандић, „Европски комитет за спречавање мучења и нечовјечних или понижавајућих казни или поступака; улога и значај“, Зборник радова, „Право и вриједности“, УДК:34(82), ISBN 978-99938-57-46-4, Правни факултет Источно Сарајево, 2019. године. стр. 530 – 539.

Имајући у виду значај Европске конвенције о спречавању мучења и нечовјечних или понижавајућих поступака и кажњавања, као и чињеницу да је на основу ње установљен Европски комитет за спречавање мучења и нечовјечних и понижавајућих казни или поступака (*European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment - CPT*) овим радом се жели представити улога и значај овог Комитета. Исти је основан са задатком да, посјећујући установе у којима се налазе лица лишена слободе, испита на који начин се према њима поступа како би, уколико то буде неопходно, повећао ниво заштите тих особа од мучења, нечовјечних или понижавајућих казни или поступака. Комитет приликом организовања својих посјета није заобишао ни нашу земљу те ће у раду бити указано и на неке сегменте посјета домаћим институцијама и препорука које су јој упућене, а које су саставни дио извјештаја који се прослеђује свакој држави по окончању посјете.

Европски комитет за спречавање мучења и нечовјечних или понижавајућих казни или поступака представља превентивни вансудски механизам који кроз посјете које

организује у државама врши провјере које се односе на поступање према лицима која су лишена слободе и пружа заштиту тим лицима, уколико се утврди да је то неопходно. Међутим, проучавајући досадашњу праксу Комитета и анализирајући садржај препорука које је упутио Босни и Херцеговини, може се поставити питање на који начин се заштита лица лишених слободе заиста може остварити извјештајима и препорукама које Комитет упути држави. Чак и у случају да се изда саопштење односно изјава за јавност, а која је било упућена неким државама, након што је утврђено да нису поступиле по претходним препорукама, никаква санкција се не предвиђа за те државе. Штавише, и даље се лица лишена слободе налазе у установама за лишење слободе у дотичној држави и у условима које она нуди, а које је Комитет оцијенио као незадовољавајуће. Уколико је циљ дјеловања Комитета да заштити лица лишена слободе од мучења и нехуманог или понижавајућег поступања или кажњавања, а не да се осуди држава због таквог поступања, зашто се онда издаје саопштење за јавност које се односи на ту државу, а којим се ни на који начин не побољшава положај лица која би требала бити у центру пажње Комитета. Сам Комитет сегментима својих препорука покушава да коригује и надлежност и организацију појединих органа, при томе предлажући да се прошири надлежност судске полиције, да се прошири организација тужилаштва и ангажују посебни истражитељи за потребе истраге о наводном полицијском злостављању, што указује на мијешање у уставну и законску материју, а што ипак није његова надлежност. Све у свему, наша препорука Комитету је да или обезбиједи ефикасну санкцију за ону државу за коју се утврди да не поштује његове препоруке јер издавање саопштења за јавност не даје велике резултате или да конституисањем идеалне европске установе у којој ће се налазити лица лишена слободе да примјер државама, у којима утврди неправилности приликом својих посјета, како треба да се поступа према тим лицима, а да при томе сви стандарди буду задовољени.

9. Урош Пена, Александар Миладиновић, „Дискриминаторско профилисање у раду полиције“, часопис МУП-а РС „Безбједност, полиција, грађани“, број 2 , ISSN 1840 – 0698, УДК 351.74., Бања Лука 2019 . године. стр. 13 - 25.

Посебан, суптилан облик дискриминације у раду полиције представља дискриминаторско профилисање које може да се заснива на расној, националној, вјерској, а у задње вријеме и сексуалној одредници. У раду се указује на облике испољавања дискриминаторског профилисања у раду полиције, а потом се даје осврт

на прејудиирани облик дискриминаторског профилисања ураду полиције на нашим просторима. Посебан аспект (прејудиираног) дискриминаторског профилисања се посматра у односу на расну и вјерску компоненту, те се тако конкретизује евентуално дискриминаторско поступање полиције према вехабијама и према Ромима. Циљ рада јесте да се скрене пажња на овај проблем који и на глобалном ниво све више има утицаја, односно чега нису лишене ни полиције развијених држава.

Дискриминација може да буде позитивна (да се одређене активности преузимају према одређеној групацији лица фаворизованој на основу претходно наведених карактеристика, без стварног разлога прописаног законом) и негативна (да се одређене активности управо не предузимају према одређеној групацији лица фаворизованој на основу ових карактеристика, иако постоји стварна потреба заснована на закону да се према њима предузимају те активности). Разумљиво је да је много чешића позитивна дискриминација, мада ни негативна није занемарива.

Садржај начела недискриминације се конкретно односи на поступање полицијских службеника гдје њихов наступ, понашање, тактика примјене полицијских овлашћења, таргетирање (одабир лица) за примјену полицијских овлашћења, те низ других аспеката приликом преузимања полицијских послова и задатака не смије да буде заснован на раси, полу, језику, националној припадности, вјероисповијести, социјалном поријеклу, рођењу, образовању, имовинском стању, политичком и другом увјерењу и друштвеном положају и другим околностима, уколико оне немају релевантан правни и криминалистички основ. Другим ријечима, полиција властите активности, међу којима је и примјена полицијских овлашћења, не смије да базира на овим карактеристикама, већ мора да се ослони на криминалистичке, кривичнопроцесне и друге параметре који су релевантни за примјену конкретног полицијског овлашћења. Примјена полицијских овлашћења према лицима која су таргетирана само на основу ових карактеристика, без криминалистичке утемељености и полицијске оправданости, свакако представља кршење начела недискриминације.

10. Урош Пена, Александар Миладиновић, „Доказни ланац“, Архив за правне и друштвене науке, Часопис Правног факултета, број: I, ISSN 2637-2177, УДК 34, Источно Сарајево, 2019. године. стр. 91 -104.

U našoj kriminalističkoj literaturi, kao ni u sudskoj praksi problemu obezbjeđivanja autentičnosti i integriteta dokaza i dokaznog lanca se nije pridavala velika pažnja. To pitanje se rješavalo uzgredno, i samo ukoliko su posebne okolnosti ukazivale na to da je došlo do narušavanja tzv. dokaznog lanca. Podrazumijevao se da je dokaz obezbijeđen i autentičan kada se pojavi na sudu. Međutim, u zadnje vrijeme se u praksi sve više pojavljuju problemi sa autentičnošću integriteta dokaza i sa (prigovorima) povredama dokaznog lanca. Usljed navedenog, bitno je da se etablira i afirmiše procedura obezbjeđivanja integriteta dokaznog lanca. U radu će se ukazati na pojam i značaj dokaznog lanca, te na mehanizme obezbjeđivanja integriteta dokaznog lanca, ukazujući na izvore digitalnih dokaza kao specifične sa aspekta obezbjeđivanja integriteta dokaznog lanca.

Najpribližnji prevod bio bi "lanac posjedovanja", moguće i "lanac zadržavanja" što još uvijek laicima nije na prvi pogled ni jasno ni razumljivo. Termin "lanac posjedovanja" ili "lanac zadržavanja" u istražno-pravnom kontekstu odnosi se na hronološko praćenje puta dokaznog materijala i prateće dokumentacije. To je praćenje slijeda postupanja sa nekim dokaznim materijalom iz kojeg je vidljivo ko je prikupio neki dokazni materijal, ko ga je sve imao u svom posjedu (zadržavao ga za sebe), pakovao, transportovao, analizirao i deponovao.

Pod dokaznim lancem se podrazumijeva niz radnji sa privremeno oduzetim i izuzetim predmetima koje preduzimaju ovlašćena i osposobljena lica kako bi se taj predmet mogao koristiti kao izvor dokaza u krivičnom postupku. Radnje koje se preduzimaju sa tim dokazom odnose se na fiksiranje, obilježavanje, pregled, identifikovanje, izuzimanje, transportovanje, deponovanje, vještačenje, te predstavljanje na sudu.

U suštini, pod dokaznim lancem se podrazumijeva legalno pravo jedne osobe da u određenom momentu posjeduje, rukuje ili transportuje dokazni materijal, što znači da je neophodno da u tom procesu, koga moramo nazvati pravnim procesom jer od tada to i postaje, mora biti zabilježeno sve što se dešava sa dokazima, od početka do kraja. Ukoliko se samo u jednom dijelu pojavi „rupa“, npr. u dnevniku dokaznog materijala, to će biti okarakterisano kao moguća zloupotreba na pribavljeni dokaz, ili da je dokaz namješten ili da je dokaz izmijenjen.

Lanac čuvanja je proces koji održava i dokumentuje hronološku istoriju dokaza. Svrha svjedočenja o lancu dokaza je da se dokaže da dokaz nije bio promijenjen u bilo kojoj fazi forenzičke istrage i on mora uključiti dokumentovanje kako je dokaz prikupljen, gdje je prikupljen, kako je transportiran, analiziran i čuvan. Prekid lanca čuvanja navodi na sumnju da je dokaz promijenjen, falsificiran ili zamijenjen. Za sud nije dovoljno poznavati tačnu lokaciju dokaza nego se mora bilježiti cijeli put kojim se kretao sve vrijeme .

Obezbjedenje vjerodostojnosti i kredibiliteta predmeta, u kriminalističkom i u krivičnoprocesnom smislu, kao izvora dokaza u krivičnom postupku realizuje se autentičnošću dokaznog lanca. Autentičnost dokaznog lanca podrazumijeva da stranka koja izvodi dokaz mora dokazati da je sa privremeno oduzetim i izuzetim predmetom koji se na glavnom pretresu koristi kao dokaz postupano u skladu sa pravilima struke, u skladu sa kriminalističkim pravilima, kao i sa zahtjevima krivičnoprocesne, odnosno dokazne prirode. To se postiže vođenjem dnevnika (kretanja) dokaza koji predstavlja svojevrsnu evidenciju lanca nadzora nad tim dokazom.

Lanac nadzora počinje nakon aserviranja tragova, ali se može reći i od njihovog samog uočavanja. Predstavlja potpuno procesno-pravno oformljenje tragova. Lanac nadzora se definiše kao ovjereni, pismeni zapisnik o svim osobama koje su održavale neprekidnu kontrolu nad dokazima, odnosno dokaznim materijalom. Njime se dokazuje da su dokazi na mjestu događaja isti oni koji su prezentovani sudu. U dnevniku dokaza je stoga bitno precizirati i opisati sva lica koja su dolazila u kontakt i vršila bilo kakvu radnju sa dokazima, osnov dolaska u kontakt sa dokazima, vrijeme i mjesto dolaska u kontakt sa dokazima, eventualni gubitak određenih svojstava tog predmeta nakon radnje od strane tih lica (promjena morfoloških karakteristika, promjena na težini, promjena boje, raspakivanje), način daljeg deponovanja, eventualna izuzimanja predmeta... Jednostavno rečeno, lanac nadzora utvrđuje ko je imao kontakt sa dokazima, datum i vrijeme postupanja sa dokazima, okolnosti za dokaze sa kojima se postupalo, koje promjene, ako ih ima, su napravljene kod dokaza. Izuzetno je bitno da se evidentiraju sva oštećenja do kojih je došlo prilikom manipulacije sa dokazima, bez obzira na to kako su nastala.

11. Урош Пена, „Прикривени истражилац, тренутно стање и могућа рјешења“, Међународна научно – стручна конференција, „Казнена политика и превенција криминалитета“, Српско удружење за кривичноправну теорију и праксу, ISBN 978-9976-36-42-3, Требиње, 2019 године.стр. 325 – 355.

Организовани криминалитет представља најсложенију и највише друштвено опасну форму антисоцијалних појава у друштву. Није га могуће успешно третирати класичним методама које се примењују при откривању и сузбијању других врста криминала. Три су заблуде о организованом криминалитету, а које омогућавају његово бујање и експанзију: Прва заблуда се огледа у непризнавању постојања организованог кримина-

литета у друштву због различитих, најчешће политичких интереса. Друга заблуда је минимизирање опасности које са собом доноси организовани криминалитет. Трећа заблуда се односи на појавне облике, начине, методе и средства за супротстављање овој врсти криминала. Наиме, још увијек постоји размишљање да се организовани криминалитет може усјешно сузбијати класичним методама и уз примјену законских овлашћења која се користе у сузбијању класичних форми криминалитета.

– Услови, узроци и поводи који доводе или поспјешују различите појавне облике организованог криминала, или одржавају његово постојање, многобројни су и сложени. Због тога, спектар мјера сузбијања организованог криминалитета треба да буде широк и свеобухватан. Организовани криминалитет се не може сузбијати и држати под контролом без стратегијског приступа. Да би се ти криминалистички циљеви постигли неопходно је користити специјалне криминалистичко-техничке и тактичке методе и средства: тајну опсервацију, праћење, снимање разговора и међусобних контаката (телефонских, непосредних итд.); снимања примопредаје робе (нпр., дроге) и других предмета кривичних дјела. Криминалне активности организованог криминала, као што су трговина дрогом, трговина људима, недозвољена трговина оружјем итд. теже се откривају и спречавају примјеном не само традиционалних криминалистичких и кривичнопроцесних метода и средстава, већ и примјеном појединих специфичних истражних техника. Због тога се прописује употреба прикривених истражилаца у циљу прикупљања сазнања и доказа о важним чињеницама значајним за вођење кривичног поступка или спрјечавању одређених врста и појавних облика кривичних дјела.

С обзиром на значај, данас готово нико не оспорава оправданост постојања и примјене посебних истражних радњи у супротстављању савременим криминалним формама. Са појачаном фреквенцијом, интензитетом те ескалацијом разних облика организованог криминала све је присутније ширење употребе оваквих радњи у пракси, односно захтјева за њиховим увођењем у кривичну процедуру. Од посебног значаја је питање примјене посебних истражних радњи не само у репресивне сврхе, односу у циљу прибављања доказа о извршеним кривичним дјелима, већ и превентивно, тј ради долажења до сазнања о планирању или припремању одређених злочина. Иако се превентивна употреба ових радњи, посебно са становишта људских права може подврћи озбиљној критици, тенденција је да она ипак буде могућа, тј законом предвиђена.

Ове радње су усмјерене за борбу против најтежих облика криминала, и посљедица су тежње државе и органа јавне власти, а прије свега органа гоњења, да се повећа ефикасност у поступку откривања и процесуирања лица, извршиоца ових кривичних дјела. Реалне опасности од криминала интернационалног карактера који не познаје политичке, државне и идеолошке границе међу народима и државама, Међународна заједница је почела да ради на развијању и конципирању стратегије опште борбе против најопаснијег облика криминала - трговине опојним дрогама, људима, женама и дјецом, оружјем итд, са чиме је у тјесној вези и праће новца. У том смислу је донесено више међународно-правних аката.

Криминалистички посматрано, са практичног аспекта избора, ангажовања и дјеловања прикривеног истражиоца потребно је ријешити сљедећа битна питања:

- избор одговарајућег лица за прикривеног истражиоца, његова физичка својства, карактеристике, стручност, знање, вјештине, интелигенција, сналажљивост, психичка стабилност, осјећај припадности, способност за прилагођавање начину живота у криминалној средини, као и друга битна својства везана за такво лице, али и за одређену криминалну средину и криминалну организацију која је предмет интересовања, јачање интегритета,

- обука прикривеног истражиоца и његова припрема за рад у том својству у конкретној криминалној средини, физичка способност и предиспозиције,

- снабдјевање инфилтрираног лица одговарајућом документацијом, опремом, техником, плановима криминалне структуре, циљевима и јачини к. организације, опремом и начином комуницирања криминалне организације, техником и наоружањем којим располаже и др.,

- начини одржавања везе, уговорена мјеста за остваривање контакта, утврђивање тајних знакова и шифри, давања упутстава и координација са прикривеним истражиоцем, припрема и обука посредника за понашање у критичним и изнуђеним ситуацијама, измјена плана или дијелова плана,

- начин убацивања у криминалну средину, остваривање контакта са осумњиченим лицем, осјећај припадности и лојалности, активно учешће у извршењу крим. задатака, осјећај и придржавање, „закону шутње“;

- прогноза могућих ситуација у којима се може затећи прикривени истражитељ (хипотетички оквир) и начини поступања у случају потребе, сналажљивост, начин поступања у критичним ситуацијама,

- начини извлачења из криминалне средине и мјере укључивања у реалан живот, мјере заштите прикривеног истражитеља, заштита од откривања идентитета прикривеног истражиоца, отклањање могућности да и сам постане дио криминалне структуре.

У погледу свједочења прикривеног истражитеља постоје супротна гледишта и различити начини нормативног регулисања, те у том циљу је нужно разрјешити и правно регулисати одговоре на сlijедећа питања:

- Да ли прикривеном истражиоцу омогућити заштите идентитета, с обзиром на то да се ради о полицијском службенику који се излаже опасности, а управо излагање опасности је основни критеријум код додјеле заштићеног свједока.
- Да ли статус заштићеног свједока прикривени истражилац треба да стекне аутоматски, односно да сама чињеница да се ради о прикривеном истражиоцу имплицира својство заштићеног свједока.
- Да ли добијање статуса свједока сарадника укључује и скривање лица, гласа и других идентификационих података прикривеног истражиоца (потпуна тајност).
- Заштита о предузимању активности које представљају подстрекивање на учинење кривичног дјела.

12. Урош Пена, „Теориска анализа концепта ресторативне правде“, Удружење правника Републике Српске, Правна ријеч (часопис за правну теорију и праксу), број 60 /2019, ISSN:1840-0272 ,УДК:341.322:172.4, Бања Лука 2019.године.стр. 451 – 477.

Развој концепта ресторативне правде представља једно од најзначајнијих достигнућа савременог кривичноправног система и криминалне политике. Настао на критици традиционалног кривичноправног одговора на криминалитет, концепт ресторативне правде представља конструктиван одговор на криминалитет који тежи да врати у цјелину оно што је кривичним дјелом уништено. Успостављајући баланс између интереса и потреба свих заинтересованих страна у конфликту, тј. жртве, учиниоца и заједнице, тежи се поправљању односа нарушених кривичним дјелом. Евидентно је да је на овим просторима концепт ресторативне правде тек у зачетку и да још увијек није довољно развијена свијест о природи и значају овог концепта. Узимајући у обзир наведено, кроз овај рад ће бити приказане основне карактеристике и појавни облици ресторативне правде ради бољег разумијевања овог концепта.

Ресторативна правда је постала глобални феномен у кривичном правосуђу за малољетне и пунољетне учиниоце кривичних дјела. Она је данас свеprisутна тема у реформи малољетничког правосуђа и кривичноправног система у цјелини. Стога је треба посматрати као концепт који за циљ има реформу постојећег система државног реаговања на криминалитет, а не као покрет који тежи

деинституционализацији одговора на криминална понашања. Ресторативна правда, умјесто ретрибуцији, тежи ка поновном успостављању стања нарушеног извршењем кривичног дјела, што се постиже примјеном разних метода: медијацијом између учиниоца кривичног дјела и жртве, извињењем, мирењем, накнадом штете или другим облицима надокнаде причињене штете жртви. У прилог примјени ресторативних програма говоре и међународни документи, чији стандард и приципи могу послужити као основа за увођење ових програма у кривичноправни систем једне државе. Методе ресторативног карактера су постале дио кривичноправних система држава широм свијета. Дакле, иако је настала на критици традиционалног кривичног правосуђа, ресторативни систем не треба посматрати као супротност ретрибутивном систему државне реакције на криминалитет. То нису два одвојена, независна система интервенције, већ интегрални дијелови једног јединственог система, који се међусобно допуњавају и чине успјешнијом укупну реакцију државе и друштва на криминалитет. Заправо, онда говоримо о избору и примјени тзв. интегративног или мјешовитог модела ресторативне правде, уз инкорпорацију елемената диверзионог модела, које у пракси добија различите облике, почевши од мјера диверзионог карактера (алтернативне форме поступања), преко алтернативних санкција (које садрже ресторативне елементе) до њезине примјене у извршењу казне затвора и других санкција.

13. Урош Пена, Драган Митровић, „Мјесто и улога жртве у истрагама кривичног дјела силовања“, Зборник радова, „Право, традиција и промјене“, УДК 34 (082), ИСБН 978 – 99938 – 57 – 50 – 1, Правни факултет Пале, 2020. год, стр. 409 – 437.

Seksualna delinkvencija je pojava koja prevazilazi okvire prirodности i dobrovoljnosti partnera u seksualnom odnosu. To je kompleksna pojava čija suština proističe iz posebnog ponašanja učinioca delikta i njegovog odnosa prema samoj žrtvi.

Krivično djelo „Silovanje“ predstavlja ozbiljan zločin, odnosno, ozbiljno krivično djelo, čije se implikacije manifestuju na čovjekovom fizičkom i psihičkom integritetu sa veoma teškim i dugotrajnim posljedicama, kako za individuu, tako i za društvo u cjelini. Prilikom istraživanja ovih krivičnih djela primjenjuje se veliki broj kako operativno-kriminalističkih mjera i radnji, tako i radnji dokazivanja. Silovanje kao delikt seksualnog nasilja predstavlja ozbiljan atak na čovjekov fizički i psihički integritet, a posljedice po žrtvu su teške i dugotrajne. Ovaj delikt izaziva osjećaj straha, nesigurnosti i uznemirenosti kod građana, te ima širok sociološki, kriminološki i društveno-politički značaj i posljedice.

Sa žrtvama seksualnih delikata, mora se postupati obazrivo, humano gdje im treba dati do znanja da su zaštićene. Jer nehumano, neozbiljno ponašanje prema žrtvi seksualnog delikta, dodatno otežava, traumatizovano stanje, u kojem se žrtva nalazi. Žrtvama treba obezbjeđivati adekvatne tretmane, kako bi se što prije vratila u normalan život.

Rasvjetljavanje i dokazivanje krivičnog djela silovanja i uopšte seksualnih delikata spada u red najdelikatnijih i najzahtjevnijih aktivnosti koje stoje pred kriminalističkom strukom. Radi se o jednom sveobuhvatnom, kompleksnom i dinamičnom sklopu mjera, radnji i postupaka koje iziskuju maksimalne napore, ozbiljnost i stručnost, metodičnost, taktičnost kao i tehničku opremljenost onih pred kojima stoji ovaj veoma složen zadatak. Kompleks pitanja koja u sebi sadrže seksualni delikti zahtjevaju primjenu posebnih kriminalističko-metodičnih pravila postupanja, te obavezno sudjelovanje i aktivno učešće stručnih osoba raznih profila, prije svih sudsko - medicinske struke.

Sa aspekta dokazivanja, kriminalistički razgovor sa žrtvom je izuzetno važan, s obzirom da je žrtva obično jedini svjedok zločina. Jednostavno rečeno, ako hoćemo da pribavimo

informacije o izvršiocu, najvjerojatnije je da ćemo ih dobiti od žrtve. Naravno, najkorisnije je da žrtva može da iznese takve detalje koji će dovesti do identifikovanja i hapšenja izvršioca. U mnogim slučajevima u kojima je izvršilac poznat žrtvi, kriminalista će od nje saznati njegovo ime. Ako se dođe do te informacije, istraga krivičnog djela će teći bez većih problema, najproblematičnija stavka kod takvih slučajeva najčešće je utvrđivanje pristanka na čin obljube.

4. Образовна дјелатност кандидата

1. Образовна дјелатност прије првог и/или последњег избора/реизбора **(Навести све активности (публикације, гостујућа настава и менторство))**

1. Ангажован на мјесту професора, Висока школа унутрашњих послова Бања Лука од 2005. године на предметима Полицијске операције и Рад полиције у заједници.
2. Кандидат је био ангажован у обављању повремених и привремених послова од 2009. године на предмету Организација и надлежност полиције, Универзитет Синергија, Факултет за безбједност и заштиту.
3. Кандидат је био ангажован као едукатор ЦЕСТ-а, Јавна установа за едукацију судија и тужилаца у Републици Српској од 2009. године.
4. Кандидат је био члан радне групе за израду нацрта Закона о унутрашњим пословима и Закона о полицијским службеницима.
5. У периоду од 2004-2006. године кандидат је био члан Савјета за високо образовање у Републици Српској.
6. Кандидат је од 1998. године био члан више комисија, радних група и тимова за реформу полицијских структура у БиХ.
7. Кандидат је ангажован од 2010. године на наставним предметима Криминалистика, Прекршајно право и Криминологија са пенологијом, Универзитет у Источном Сарајеву.
8. Ангажован је од 2010. године на предметима Јавна безбједност и Полицијске операције, Висока школа унутрашњих послова, Бања Лука, а од 2012. године на предметима Прекршајно право и Виктимологија.
9. Ангажован је на предмету Криминалистика, Универзитет у Бањој Луци од 2012. године.
10. Кандидат је од 2012. године ангажован за извођење наставе на другом циклусу студија Правног факултета Источно Сарајево на предмету Организовани криминалитет.

Рецензирани уџбеник који се користи у земљи:

1. Урош Пена- Горан Амицић (коауторство), **"Полицијске операције"**, Висока школа унутрашњих послова Бања Лука, 2006. године, број страница 364, ISBN број: 978-99938-43-20-7; СРП каталогизација: 351.74/.76.(075.8); COBISS.BIH-ID 429336.

Рецензиране монографије:

1. Урош Пена **"Рад полиције у заједници и његова имплементација, са освртом на БиХ"**, Висока школа унутрашњих послова Бањалука, 2006. година, број страница 371, ISBN број: 99938-43-15-6; СРП каталогизација: 351.74/75(497.6); MFN= 003487.
2. Урош Пена **„Стратегије супротстављања криминалитету и концепт рада полиције у заједници“**, Висока школа унутрашњих послова, Бања Лука, 2008. година, ISBN 978-99938-43-27-6, 549 стр.

3. Урош Пена, Миле Шикман, Горан Амићић „Приручник за припаднике физичког обезбјеђења“, Бања Лука 2006. године, страна број 167; СРП каталогизација 351.74/.75(035); MFN= 003635.
4. Урош Пена, Наташа Сикимић, „Настанак и развој међународне полицијске сарадње“ (монографија), Интернационална асоцијација криминалиста, Бања Лука, 2011. године, 207 стр. СРП каталогизација у публикацији Народна и универзитетска библиотека РС, Бања Лука, УДК:351.746/.749:343.3 343.85, ISBN 978-99955-691-2-9, COBISS.BH-ID 2240024.

Учешће у научно-истраживачким пројектима:

1. Научно истраживачки пројекат "Рад полиције у заједници" Висока школа унутрашњих послова, Бања Лука, 2006. године;
2. Научно истраживачки пројекат "Спречавање корупције у МУП-у Републике Српске", МУП-а РС, 2007. године.

Учешће у научним и стручним скуповима, конференцијама и семинарима, студијским посјетама:

1. Као члан делегације БиХ учествовао је у раду Еуропола, Хаг, Холандија, 2002. год.
2. Округли сто "Организовани криминалитет", Тирана, Албанија, 2002. и 2003. године.
3. Округли сто са међународним учешћем "Полиција и образовање", у организацији ВШУП-а Бања Лука, 2002. године;
4. Округли сто са међународним учешћем "Тероризам у савременим условима", ВШУП, Бања Лука, 2003. године;
5. Округли сто "Реформа кривичног законодавства у РС", ВШУП, Бања Лука, 2004. године;
6. Међународно научно-стручно савјетовање, "Криминалистика у теорији и пракси", Висока школа унутрашњих послова, Бања Лука, 17-18. новембар 2005. године.
7. Округли сто "Организовани криминалитет са освртом на илегалне миграције", Украјина, 2005. године.
8. Округли сто "Реформа кривичног законодавства", Београд, 2005. године.
9. Пилот пројекат "Рад полиције у заједници за општину Приједор", у организацији DFID-а, 2005. године.
10. Семинар у организацији Центра за образовање полиције у Легионову, Варшава, 2005. године.
11. International Police Executive Symposium, "Urbanization and Security", 14th Annual Meeting, Dubai, April 8-12, 2007. Округли сто "Рад полиције у заједници", Бања Лука, 2007. године.
12. Anti Corruption & Integrity Conference, European Union Police Mission (EUPM), Сарајево, 26. април 2007. године.
13. Савјетовање "Октобарски правнички дани". Тема: „Изградња и функционисање правног система“, Удружење правника Републике Српске, Бања Лука, 5. и 6. октобар 2007. године.
14. Међународна научна конференција „Глобални сигурносни изазови“, у оквиру VI Дана криминалистичких наука, Факултет криминалистичких наука, Сарајево 2007. године.
15. Савјетовање Октобарски правнички дани на тему „Изградња и функционисање правног система“, Удружење правника Републике Српске, Бања Лука, 5. и 6. октобар 2007. године.

16. Научни скуп. Тема: "Безбједност и заштита у Републици Српској и Босни и Херцеговини – стање и перспективе", Факултет за безбједност и заштиту, Бања Лука, 23.мај 2008. године.
17. Међународно научно-стручно савјетовање „Примјена савремених метода и средстава у сузбијању криминалитета“, Интернационална асоцијација криминалиста, Брчко, 9. и 10. октобар 2008. године.
18. Пето Савјетовање Октобарски правнички дани, „Изградња и функционисање правног система“, Удружење правника Републике Српске и Правни факултет Универзитета у Бањој Луци, Бања Лука, 3. и 4. октобар 2008. године.
19. Anti-Corruption Measures, European Commission (ЈНА 26536), Бања Лука, 3. и 4. март 2008. године.
20. Међународно научно-стручна конференција „Корупција и праће новца (узроци, откривање, превенција)“, Интернационална асоцијација криминалиста, Сарајево 9. и 10. октобар 2009. године.
21. Шесто савјетовање Октобарски правнички дани на тему „Изградња и функционисање правног система“, Удружење правника Републике Српске и Правни факултет Универзитета у Бањој Луци, Бања Лука, 1. и 2. октобар 2009. године.
22. Научни скуп са међународним учешћем „Право и форензика у криминалистици“, Криминалистичко полицијска академија, Крагујевац, ХТД Шумарице, 16-18. септембар 2009. године.

2. Образовна дјелатност послје последњег избора/реизбора (Навести све активности (публикације, гостујућа настава и менторство))

1. Кандидат је ангажован од 2010. године на наставним предметима Криминалистика, Прекршајно право и Криминологија са пенологијом, Универзитет у Источном Сарајеву.
2. Ангажован је од 2010. године на предметима Јавна безбједност и Полицијске операције, Висока школа унутрашњих послова, Бања Лука, а од 2012. године на предметима Прекршајно право и Виктимологија.
3. Ангажован је на предмету Криминалистика, Универзитет у Бањој Луци од 2012. године.
4. Кандидат је од 2012. године ангажован за извођење наставе на другом циклусу студија Правног факултета Источно Сарајево на предмету Организовани криминалитет и Извршење кривичних санкција
5. Кандидат је именован у комисију за полагање стручног управног испита за ВСС од 18.01.2011. године.
6. Кандидат је члан Комисије за полагање стручног испита за кандидате са високом и вишом стручном спремом, број: 23.02/153-1206/20, од 07.08.2020.године

Рецензирани уџбеник:

1. Урош Пена, Бранислав Симоновић, „Криминалистика“ (уџбеник), Правни факултет Источно Сарајево, Источно Сарајево, 703 стр. СР 343.98 (075.8), ISBN 978-999 38-57-18-1, COBISS.BH.-ID 1548 312.

Рецензиране монографије:

1. Урош Пена, Бранислав Павловић, „Регионална полицијска сарадња“, ЈП Завод за уџбенике и наставна средстава, ISBN:978-99955-1-244-6, Источно Сарајево, 2016. године.
2. Урош Пена, Сениша Панџић, „Злоупотреба и фалсификовање платних картица“, ЈП „Завод за уџбенике и наставна средстава“, ISBN 978-99955-1-415-0, Источно Сарајево, 2019. године.

Чланства у струковним удружењима, уредништвима и редакцијама часописа, програмским и организационим одборима конференција:

1. Члан редакције часописа „Безбједност, полиција, грађани“, теоријско-стручног часописа Министарства Унутрашњих послова Републике Српске.
2. Члан Интернационалне асоцијације криминалиста са сједиштем у Бањој Луци, од 2008. године.
3. Члан Удружења правника Републике Српске са сједиштем у Бањој Луци, од 2008. године.
4. Члан асоцијације Директора полицијских агенција ЈИЕ, СЕПЦА, 2006-2010. године.
5. Члан уредништва часописа „Криминалистичко форензичка истраживања“, Интернационална асоцијација криминалиста, Бања Лука, октобар 2011. године.
6. Члан Генералне скупштине Интерпола и вођа делегације на засједању у Риму, 2012. године.
7. Члан уређивачког одбора, часописа „Безбједност, полиција, грађани“, Висока школа унутрашњих послова Бања Лука.

Учешће у научно-истраживачким пројектима:

1. Научно истраживачки пројекат „Вршњачко насиље“, савјетник пројекта, Висока школа унутрашњих послова, Бања Лука, пројекат реализован током 2012. године.
2. Научно истраживачки пројекат „Методологија изградње система интегритета у институцијама Републике Српске на сузбијању корупције“, Висока школа унутрашњих послова, Бања Лука, пројекат реализован у периоду 2010-2013. године.

Учешће у програмским и организационим одборима међународних и домаћих научно-стручних конференција:

1. Научно стручни скуп са међународним учешћем „Методологија изградње система интегритета у институцијама на сузбијању корупције“, Висока школа унутрашњих послова, Бања Лука, 19. новембар 2010. године - председник програмског одбора.
2. Научно-стручни скуп са међународним учешћем „Сузбијање криминала и европске интеграције“, Криминалистичко полицијска академија и Фондација Ханс Зајдел, 22-24. јун, Тара- члан програмског одбора из иностранства.
3. Међународна научно стручна конференција „Супротстављање тероризму- међународни стандарди и правна регулатива“, Висока школа унутрашњих послова и Ханс Зајдел Фондација, Козара, 29. и 30. март 2011. године - председник програмског одбора.
4. Међународна научно стручна конференција „Вршњачко насиље (етиологија, феноменологија, начини превазилажења и компаративна искуства)“, Висока школа унутрашњих послова, Лакташи, 27-29. март, 2013. године- председник програмског

одбора.

5. Међународна научно стручна конференција „Сузбијање криминала и европске интеграције, са освртом на високотехнолошки криминал“, Лакташи, 28-30. март 2013. године, Висока школа унутрашњих послова, Бања Лука - предсједник програмског одбора.
6. Научно-стручна конференција „Сигурност урбаних средина“, XIV Дани криминалистичких наука, Факултет за криминалистику, криминологију и сигурносне студије, Сарајево 2014. године.
7. Програмски одбор међународне научно стручне конференције „Сузбијање криминалитета и европске интеграције“, Висока школа унутрашњих послова, 18-20. март, 2014. године.

Учешће у научним и стручним скуповима, конференцијама и семинарима, студијским посјетама:

1. Научно-стручни скуп са међународним учешћем „Методологија изградње система интегритета у институцијама на сузбијању корупције“, Висока школа унутрашњих послова, Бања Лука, 19. новембар 2010. године.
2. Савјетовање правника Октобарски правнички дани на тему „Изградња и функционисање правног система“, Удружење правника Републике Српске и Правни факултет Универзитета у Бањој Луци, Бања Лука, 8. и 9. октобар 2010. године.
3. Научни скуп „Дани безбједности“ на тему „Корпоративна безбједност – ризици, пријетње и мјере заштите“, Факултет за безбједност и заштиту, Бања Лука, 28. мај 2010. године.
4. Међународна научно стручна конференција „Супротстављање тероризму – међународни стандарди и правна регулатива“, Висока школа унутрашњих послова и Ханс Зајдел Фондација, Козара, 29. и 30. март 2011. године.
5. Међународни скуп „Кривично законодавство и превенција криминалитета“, Српско удружење за кривично правну теорију и праксу, Влада Републике Српске и Брчко Дистрикт БиХ, Брчко, 15. и 16. април 2011. године.
6. Семинар „Кибернетички криминал – криминал високе технологије“, Центар за едукацију студија и тужилаца Републике Српске, Бања Лука, 26. септембар 2011. године.
7. Савјетовање правника Октобарски правнички дани на тему „Изградња и функционисање правног система“, Удружење правника Републике Српске, Бања Лука, 7. и 8. октобар 2011. године.
8. Међународна научно стручна конференција „Сузбијање криминала и европске интеграције, са освртом на високотехнолошки криминал“, Лакташи, 28-30. март 2012. године, Висока школа унутрашњих послова Бања Лука.
9. Савјетовање правника Октобарски правнички дани на тему „Изградња и функционисање правног система“, Удружење правника Републике Српске, Бања Лука, 12. и 13. октобар 2012. године.
10. Међународна научно стручна конференција „Криминалистичко кривично процесне карактеристике истраге према Закону о кривичном поступку у протеклој деценији (теоријско-практични аспекти)“, Интернационална асоцијација криминалиста, Бања Лука, 1. и 2. новембар 2012. године.
11. Округли сто „Вршњчко насиље“, Висока школа унутрашњих послова, Теслић, 22. и 23. новембар 2012. године.
12. Међународна научно стручна конференција „Вршњачко насиље (етиологија, феноменологија, начини превазилажења и компаративна искуства)“, Висока школа

- унутрашњих послова, Лакташи, 27-29. март 2013. године.
13. Научни скуп „Тешки облици криминалитета и државна реакција“, Српско удружење за кривично правну теорију и праксу и Министарство правде Републике Српске, Требиње, 12. и 13. април 2013. године.
 14. Савјетовање правника, Октобарски правнички дани на тему „Изградња и функционисање правног система“, Правни факултет Универзитета у Бањој Луци и Удружење правника Републике Српске, Бања Лука, 4. и 5. октобар 2013. године.
 15. Међународна научно-стручна конференција „Криминалистички кривично процесни аспекти доказа и доказивања“, Интернационална асоцијација криминалиста, Сарајево, 10. и 11. октобар 2013. године.
 16. Међународна научно стручна конференција „Сузбијање криминалитета и европске интеграције са освртом на еколошки криминалитет“, Висока школа унутрашњих послова, Требиње, 18-20. март 2014. године.
 17. Савјетовање правника, Октобарски правнички дани на тему „Изградња и функционисање правног система“, Бања Лука, 3-4. октобар 2014. године.
 18. Научни скуп, Развој кривичноправног реаговања на криминалитет, са освртом на улогу полиције“ Правни факултет Пале, 2015. године.
 19. „Криминалистички и кривично – процесни аспекти сумњања“ Удружење правника Републике Српске, Правна ријеч (часопис за правну теорију и праксу), број 5/201 ,Бања Лука 2015 године.“
 20. Међународни научни скуп „Однос права у региону и права ЕУ“, Правни факултет Пале, 2015. године
 21. Савјетовање правника Октобарски правнички дани на тему „Изградња и функционисање правног система“, Удружење правника Републике Српске, Бања Лука, октобар 2016. године.
 22. Научни скуп, „Двадесет година Дејтонског споразума“, Правни факултет Пале, 2017.
 23. Савјетовање правника Октобарски правнички дани на тему „Изградња и функционисање правног система“, Удружење правника Републике Српске, Бања Лука, октобар 2017. године.
 24. Научни скуп, Удружење правника Републике Српске, Правна ријеч (часопис за правну теорију и праксу), Бања Лука 2018.године.
 25. Научни скуп, Супротстављање тероризму кроз приступ рада полиције у заједници, тренутно стање и будући кораци“, Научни скуп ,Центар за лобирање, Бања Лука 2018.године
 26. Научни скуп, Задржавање од стране грађана – грађанско хапшење“, часопис МУП-а РС „Безбједност, полиција, грађани“, .Бања Лука 2018 . године.
 27. Савјетовање правника Октобарски правнички дани на тему „Изградња и функционисање правног система“, Удружење правника Републике Српске, Бања Лука, октобар 2018. године.
 28. Научни скуп, „Европски комитет за спречавање мучења и нечовјечних или понижавајућих казни или поступака; улога и значај“, Правни факултет Источно Сарајево, 2019.године.
 29. Савјетовање правника Октобарски правнички дани на тему „Изградња и функционисање правног система“, Удружење правника Републике Српске, Бања Лука, октобар 2019. године.
 30. Стручно научни скуп “Зауставимо трговину људима,“ Правни факултет Пале, 2019 год.

Менторства и учешће у комисијама:

1. Члан комисије за оцјену основаности теме магистарског рада „Прекршајне санкције“, кандидат Драгана Драшковић.
2. Одлука о менторству - кандидат Драгана Драшковић, тема магистарског рада „Прекршајне санкције“.
3. Члан комисије за оцјену основаности теме магистарског рада „Насиље у породици“, кандидат Игор Јеличић.
4. Члан комисије за оцјену магистарске тезе – на тему „Улога полиције Републике Српске у прекршајном поступку“, кандидат Гојко Шетка.
5. Члан комисије за оцјену и одбрану магистарског рада- на тему Улога полиције у прекршајном праву“, кандидат Гојко Шетка.
6. Члан комисије за одбрану мастер рада – на тему „Посебне истражне радње у законодавству БиХ“, кандидат Зоран Савић.
7. Члан комисије за оцјену основаности теме магистарског рада-на тему „Поступак издавања казног налога у кривичном поступку БиХ“, кандидат Живка Томић.
8. Члан комисије за одбрану завршног рада на тему „Мјере упозорења према малолетницима“, кандидата Марка Мочевећа.
9. Члан комисије за оцјену основаности теме магистарског рада „Примјена института кривичног дјела и одредби материјалног кривичног права у прекршајном праву Републике Српске“, кандидат Владимир Кулић.
10. Члан комисије за оцјену и одбрану магистарског рада- на тему „Кривичноправни аспекти насиља у породици“, кандидат Игор Јеличић.
11. Члан комисије за оцјену основаности теме магистарског рада - на тему „Мјере забране у кривичном поступку Републике Српске“, кандидат Драгана Стојчиновић
12. Члан комисије за оцјену основаности теме магистарског рада „Фалсификовање и злоупотреба платних картица“, кандидат Синиша Пантић.
13. Одлука о расписивању конкурса за избор наставника, члан комисије за писање извјештаја, Правни факултет, Универзитет у Бања Луци.
17. Ментор или члан комисије за одбрану 17 завршних радова првог циклуса студија, МУП РС, Управа за полицијско образовање, Висока школа унутрашњих послова, Бања Лука 2014. године.

Менторства

1. Ментор кандидату Синиши Пантићу на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву, на израду магистарске тезе под називом "Фалсификовање и злоупотреба платних картица" која је одбрањена 16.03.2017. године;
2. Ментор кандидату Дубравки Васиљевић на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву, на израду магистарске тезе под називом "Значај полиграфа у откривању, разјашњавању и доказивању кривичних дјела", која је одбрањена 26.09.2017. године;
3. Ментор кандидату Давору Ступару на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву, на израду магистарске тезе под називом "Криминалистичка прогноза и превенција кривичних дјела тешких крађа на подручју Бања Луке";
4. Ментор кандидату Миодрагу Боровчанину на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву, на изради завршног мастер рада под називом "Облици

испољавања корупције – етиолошка и феноменолошка обиљежја корупције у Републици Српској", који је одбраћен 25.11.2015. године;

5. Ментор кандидату Немањи Ковачевићу на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву, на изради завршног мастер рада под називом "Специјалне истражне методе као особеност процесног законодавства у сузбијању организованог криминала", који је одбраћен 14.09.2016. године;
6. Ментор кандидату Радану Јовићу на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву, на изради завршног мастер рада под називом "Условни отпуст и његово опозивање", који је одбраћен 04.12.2019. године;

Учешће у комисијама

Магистарске тезе:

1. Члан Комисије за оцјену и одбрану магистарске тезе кандидата Жељка Ратковића на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Кривични поступак према малољетницима у Републици Српској";
2. Члан комисије за оцјену и одбрану магистарске тезе кандидата Марије Маркановић на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Поступање прије покретања припремног поступка према малољетницима у Републици Српској";
3. Члан комисије за оцјену и одбрану магистарске тезе кандидата Драгане Косић на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Поједностављене форме поступања у кривичним стварима Републике Српске";
4. Члан комисије за оцјену и одбрану магистарске тезе кандидата Милијана Којића на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Удружени злочиначки подухват";
5. Члан Комисије за оцјену подобности теме магистарске тезе кандидата Сенише Пантића на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Фалсификовање и злоупотреба платних картица";
6. Члан Комисије за оцјену и одбрану магистарске тезе кандидата Сенише Пантића на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Фалсификовање и злоупотреба платних картица";
7. Члан Комисије за оцјену подобности теме магистарске тезе кандидата Миодрага Гајића на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Узроци и карактеристике насилничког криминалитета";
8. Члан Комисије за оцјену и одбрану магистарске тезе кандидата Миодрага Гајића на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Узроци и карактеристике насилничког криминалитета";
9. Члан Комисије за оцјену и одбрану магистарске тезе кандидата Милана Божића на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Еутаназија";
10. Члан Комисије за оцјену подобности теме магистарске тезе кандидата Дубравке Васиљевић на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Значај полиграфа у откривању, разјашњавању и доказивању кривичних дјела";

11. Члан Комисије за оцјену и одбрану магистарске тезе кандидата Дубравке Васиљевић на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Значај полиграфа у откривању, разјашњавању и доказивању кривичних дјела";
12. Члан Комисије за оцјену и одбрану магистарске тезе кандидата Сандре Срдановић на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Основи искључења противправности";
13. Члан Комисије за оцјену подобности теме магистарске тезе кандидата Драгане Стојчиновић на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Мјере забране у кривичном поступку Републике Српске";
14. Члан Комисије за оцјену и одбрану магистарске тезе кандидата Драгане Стојчиновић на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Мјере забране у кривичном поступку Републике Српске";
15. Члан Комисије за оцјену подобности теме магистарске тезе кандидата Игора Стојчиновић на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Поступак оптужења у кривичном поступку Републике Српске";
16. Члан Комисије за оцјену и одбрану магистарске тезе кандидата Игора Стојчиновић на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Поступак оптужења у кривичном поступку Републике Српске";
17. Предсједник Комисије за оцјену и одбрану магистарске тезе кандидата Алмира Рамовића на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Основи искључења кривичне одговорности у кривичном праву Босне и Херцеговине";
18. Члан Комисије за оцјену подобности теме магистарске тезе кандидата Бориса Кнежевића на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Положај и улога овлаштених службених лица у кривичном поступку Босне и Херцеговине";
19. Предсједник Комисије за оцјену и одбрану магистарске тезе кандидата Бориса Кнежевића на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Положај и улога овлаштених службених лица у кривичном поступку Босне и Херцеговине";
20. Предсједник Комисије за оцјену и одбрану магистарске тезе кандидата Тање Раилић на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву под називом "Органи поступка према малољетницима";
21. Члан Комисије за оцјену и одбрану магистарске тезе кандидата Давора Ступара на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву, под називом "Криминалистичка прогноза и превенција кривичних дјела тешких крађа на подручју Бања Луке".

Завршни мастер радови:

1. Члан комисије за преглед и одбрану завршног мастер рада кандидата Миодрага Боровчанина на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву, под називом "Облици испољавања корупције – етиолошка и феноменолошка обиљежја корупције у Републици Српској";

2. Члан комисије за преглед и одбрану завршног мастер рада кандидата Немање Ковачевића на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву, под називом називом "Специјалне истражне методе као особеност процесног законодавства у сузбијању организованог криминала";
3. Члан комисије за преглед и одбрану завршног мастер рада кандидата Радана Јовића на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву, под називом називом "Условни отпуст и његово опозивање";

Докторске дисертације:

1. Члан Комисије за оцјену и одбрану докторске дисертације кандидата мр Милимира Говедарице на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву, под називом "Трансфер кривичног гоњења као посебан облик међународне кривичноправне сарадње".

5. Стручна дјелатност кандидата

1. Стручна дјелатност прије првог и/или последњег избора/реизбора

1. Урош Пена, Миле Шикман, Горан Амићић „Приручник за припаднике физичког обезбјеђења“, Бања Лука 2006. године. страна број 167; СІР каталогизација 351.74/.75(035); MFN= 003635.
2. Васо Шкондић, Горан Амићић, Урош Пена (коауторски рад), „Едукација припадника физичког и техничког обезбјеђења и приватних детектива“, часопис Дефендологија, мај 2004, година VII, број 15-16; УДК: 343.123.12, 39-49 стр.
3. Урош Пена, „Спречавање корупције у полицији Републике Српске“, Зборник радова „Корупција и прање новца“, Интернационална асоцијација криминалиста, Сарајево, 2006. године.
4. Кандидат је у Центру за едукацију судија и тужилаца у Републици Српској од 2009. године именован за едукатора у Центру за едукацију судија и тужилаца у Републици Српској, Одлука Управног одбора Центра за едукацију судија и тужилаца Републике Српске од 24.06.2009. године.
5. Кандидат је од 2004-2006. године био члан Савјета за високо образовање у Републици Српској.
6. Члан редакције часописа „Безбједност-полиција-грађани“, теоријско-стручног часописа Министарства унутрашњих послова Републике Српске.
7. Члан Интернационалне асоцијације криминалиста са сједиштем у Бањој Луци, од 2008. године.
8. Члан Удружења правника Републике Српске са сједиштем у Бањој Луци, од 2008. године.
9. Кандидат је као члан радне групе Савјета министара учествовао у изради нацрта Закона о Дирекцији за координацију полицијских тијела и агенцијама за полицијску подршку Босне и Херцеговине.
10. Кандидат је учествовао у изради Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ.
11. Као члан тима учествовао је у Твининг пројекту „Јачање институционалних капацитета“ Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ, 2012-2014. године.

2. Стручна дјелатност после последњег избора/реизбора

1. Кандидат је као члан радне групе Савјета министара учествовао у изради нацрта Закона о Дирекцији за координацију полицијских тијела и агенцијама за полицијску подршку Босне и Херцеговине.
2. Кандидат је учествовао у изради Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ.
3. Као члан тима учествовао је у Твининг пројекту „Јачање институционалних капацитета“ Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ, 2014-2016. године.
4. Кандидат је учествовао у раду MANYVALA (Савјет Европе) у вези Извјештаја о напретку БиХ на путу ка европској унији, 2016. године.
5. Кандидат је учествовао у својству предавача на међународној конференцији „Имплементација ЕУ стандарда сигурности у финансијском сектору БиХ и региону“, Међугорје, 2016 године
6. Кандидат је учествовао у реализацији курсева и обука, „Сигурносна политика БиХ“, Савјет министара БиХ, децембар 2017. године.
7. Кандидат је у својству предавача учествовао на научно-стручној конференцији, „Безбједност у Босни и Херцеговини: Да ли су грађани безбједни“, Центар за лобирање, Бања Лука, 2018.
8. Кандидат је именован за руководиоца Катедре за Кривично право и Кривично процесно право на Правном факултету Универзитета у Источном Сарајеву, 13.02.2019. године
9. Учесће на Правној клиници, „Заштита од насиља у породици“, Правни факултет Пале, 2019. године.

Други кандидат и сваки наредни ако их има (све поновљено као за првог кандидата)

7. Резултат интервјуа са кандидатима

Интервју са Урошем Пенем, кандидатом који је благовремено доставио уредну и потпуну документацију, одржан је 12.11.2020. године, о чему је сачињен посебан записник. Комисија је у разговору са кандидатом стекла утисак да кандидат располаже свим потребним квалитетима, има богато педагошко искуство на предметима из уже научне области Кривично право и Кривично процесно право, те да је показао склоност ка научноистраживачком раду, такође из уже научне области.

III ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

(Образложење приједлога Комисије, са приједлогом једног кандидата за избор и знаком за које звање и коју ужу научну област се предлаже.)

Увидом у документацију, односно након детаљног разматрања доспјелих пријава по расписаном конкурс у Комисија констатује сљедеће:

На претходно наведени конкурс пријавила су се 2 (два) кандидата:

1. Урош (Душана) Пена,
2. Бранислав (Милоша) Јањетовић.

Пријава Уроша Пена је благовремена и уредна. Пријава кандидата Бранислава Јањетовића је благовремена, али је неуредна, односно непотпуна. Наиме, након

прегледа приспјеле документације од поменутог кандидата, Комисија је уочила да недостају прилози који доказују:

- стручну спрему кандидата (основне студије, студије другог и трећег циклуса),
- избор у наставна или научна звања,
- проведено вријеме у предходном звању
- научну дјелатност кандидата,
- образовну дјелатност,
- стручну дјелатност кандидата.

Законом о високом образовању Републике Српске је предвиђено, чланом 77. став (1) тачка ђ) да " за редовног професора може бити биран кандидат који: 1) има проведен најмање један изборни период у звању ванредног професора, 2) има најмање осам научних радова из области за коју се бира објављених у научним часописима и зборницима са рецензијом, након стицања звања ванредног професора, 3) има најмање двије објављене књиге (научну књигу, монографију или универзитетски уџбеник) након стицања звања ванредног професора, 4) је успјешно реализовао менторство кандидата за степен другог или трећег циклуса и 5) има успјешно остварену међународну сарадњу са другим универзитетима и релевантним институцијама у области високог образовања. ", а што је кандидат дужан доказати по условима конкурса. С обзиром да је пријава кандидата Бранислава Јањетовића неуредна, односно непотпуна, услед недостајања доказа о испуњености услова прописаних чланом 77. став (1) тачка ђ) Закона о високом образовању Републике Српске – а који су прописани и конкурсом, то његова пријава није могла бити узета у разматрање, а да се не прекрше услови конкурса (у којом се јасно наводи: „непотпуне и неблаговремене пријаве неће се узети у разматрање“), што би водило дискриминацији осталих кандидата који су се пријавили на конкурс.

Дакле, на Конкурс за избор наставника у звање редовног професора за ужу научну област Кривично право и Кривично процесно право, који је објављен у дневним новинама Глас Српске, дана 30.9.2020. године, благовремена је, са уредном и потпуном документацијом, пријава кандидата: проф др Уроша Пена.

Након анализе и оцјене свеукупне научне, стручне и наставне активности кандидата, а у складу са одредбама Закона о високом образовању (Сл. Гл. РС, бр. 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16), Правилника о научним и уметничким областима, пољима и ужим областима (Сл. гл. РС, бр. 22/2009 и 27/2010), Статута Универзитета у Источном Сарајеву и Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву, Комисија је проучила правни основ за избор наставника у звање редовног професора за ужу научну област Кривично право и Кривично процесно право, те подноси извештај:

- кандидат професор др Урош Пена одговара условима Конкурса за избор у звање редовног професора за ужу научну област: Кривично право и Кривично процесно право (ужа образовна област кривично право и кривично процесно право), јер је његово научно, образовно и стручно стваралаштво у оквирима ове научне области.

Анализирајући и оцјењујући цјелокупни рад проф. др Уроша Пене, а водећи рачуна о педагошким, стручним и научним потенцијалима, Комисија констатује:

- да је кандидат своје средње и високо образовање стекао у образовним институцијама (Средња школа – Гимназија Мркоњић Град и Правни факултет Бања Лука) које су уско специјализоване за стицање најкомплекснијих знања из области кривичног права и кривично процесног права, што се односи и на проблематику криминалистике, криминологије, пенологије, прекршајног права, организованог криминала и других кривично – правних наука.

- кандидат је положио правосудни испит 1988. године у Сарајеву;

- да је кандидат своје магистарске и докторске студије урадио и одбранио из области Кривичног права и Кривичног процесног права које одговарају ужој научној области за коју се бира;

- да је кандидат испољио велику ангажованост у раду и свим сегментима ове научне области, прије свега у извођењу наставе у Високој школи унутрашњих послова у Бањој Луци, Факултету за безбједност и заштиту у Бањој Луци, Центру за едукацију судија и тужилаца Републике Српске у Бањој Луци, Правном факултету у Бања Луци и Источном Сарајеву;

- да наведени радови третирају значајна подручја наведене научне области Кривично право, Кривично процесно право, као и публикавање уџбеника „Криминалистика“ који одговара научној области за коју се бира, те монографијама „Регионална полицијска сарадња“ и „Фалсификовање и злоупотреба платних картица“, које су од изузетног значаја за научну област којом се кандидат бави.

- да је учествовао као ментор у раду комисија за одбрану докторске дисертације и магистарских радова, а активно води студенте у израдама дипломских радова, преваходно у области Криминалистике, Кривичног права и Кривично процесног права,

- да је у области високог полицијског образовања од самог почетка рада у Министарству унутрашњих послова Републике Српске,

- да је у претходном периоду од избора 2015. године учествовао као ванредни професор у наставном процесу на Правном факултету Бања Лука, Правном факултету Источно Сарајево и Високој школи унутрашњих послова Бања Лука,

- да је кандидат ангажован на извођењу наставе I и II циклуса студирања на Правном факултету Источно Сарајево на предметима Организовани криминал, Криминалистика, Прекршајно право и Криминологија са пенологијом.

- комисија је вредновала научну дјелатност кандидата, наставничке способности, образовну дјелатност кандидата, стручну дјелатност кандидата.

На основу наведеног Комисија једногласно сматра да проф. др Урош Пена посједује стручну и научну зрелост, како у области педагошког, тако и у сфери научног рада. Цјелокупан рад кандидата указује на то да посједује научно-истраживачко и педагошко искуство, а објављени радови имају значај за научну област за коју се бира, те тиме испуњава све услове за избор у наставно звање редовног професора за ужу научну област: Кривично право и Кривично процесно право (ужа образовна област кривично право и кривично процесно право).

Чланови Комисије:

1. _____
Академик др Миодраг Симовић, редовни професор
Правни факултет, Универзитета у Бањој Луци
2. _____
Др Бранислав Симоновић, редовни професор
Правни факултет, Универзитета у Крагујевцу
3. _____
Др Снежана Соковић, редовни професор
Правни факултет, Универзитета у Крагујевцу

IV ИЗДВОЈЕНО ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

(Образложење члан(ов)а Комисије о разлозима издвајања закључног мишљења, са приједлогом једног кандидата за избор и назнаком за које звање се предлаже.)

Члан(ови) Комисије:

1. Академик др Миодраг Симовић, редовни професор _____
2. Др Бранислав Симоновић, редовни професор _____
3. Др Снежана Соковић, редовни професор _____

Источно Сарајево: 12.11.2020. године.